

VAJDÁCSKAI REF. EGYHÁZMEGYE
Jel: 2:10.
LELKÉSZI HIVATAL

AZ

ALSÓ-ZEMPLÉNI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1897. NOVEMBER 22 ÉS 1898. ÁPRIL 13—14.

NAPJAIN

SÁROSPATAKON TARTOTT

RENDKIVÜLI ÉS TAVASZI KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE

HÉZSER EMIL

EGYHÁZMEGYEI PAPI FŐJEGYZŐ,

1898.

NYOMTATTA SIMON JÓZSEF SZERENCSEN.

Az alsózempléni ev. ref. egyházmegye 1897. nov. 22.
napján tartott rendkívüli közgyűlésének

JEGYZÖKÖNYVE.

*Az alsózempléni ev. ref. egyházmegye 1897. nov. 22. napján
rendkívüli közgyűlést tartott Sárospatakon **Meczner
Béla** főgondnok és **Keresztury József** esperes
elnöke alatt.*

Jelen voltak:

*Szinyey Gerzson, Debreczenyi Bertalan világi-, Bálint
Dezső, Gecsey Péter, Páricsy József egyházi tanácsbi-
rák, — ez utóbbi ugyis, mint jegyző. Abaházy József,
Lábos István lelkészek.*

1. Elnöklő esperes szívélyesen üdvözli a gyűlés tagjait, a tanácskozás tárgyainak megnevezése után a gyűlést elnöktársa nevében is megnyitottnak nyilvánítja.

2. Olvastattak a tőkés-segélyért, illetőleg építkezési segélyért beadott kérvények.

1. *Bacska.* Építkezésből származott adósságának törlesztésére kért 900 frtot. Ajánl tőkekamat törlesztésre 1 1/2 % -ot, kéri fedezni az 5 % -ot. Ajánlatik 900 frtra.

2. *A.-Bereczki* jelentőlapot nem adott, de miután 19. sz. a. fel lett véve a tőkés segélyre jogosult egyházak közzé, már ott lett ajánlva.

3. *Kis-Tárkány.* Építkezésből eredt adósságainak

törlesztésére kér 3000 frtot. Törlesztésre ajánl 2 % -ot, kér tehát $4\frac{1}{2}$ % -ot. 3000 frtra ajánltatik.

4. *Lácza*. Építkezésből származott adósság törlesztésére kér 2000 frtot. Törlesztésre ajánl $1\frac{1}{2}$ % -ot, kér tehát 5 % -ot. Ajánlva lett 2000 forintra.

5. *Erdő-Bénye* szintén építkezésből eredt adósság törlesztésére kér 1050 frt. Ajánl $1\frac{1}{2}$ % -ot. Az 5 % -ot az egyházkerulettől kéri. Ajánltatott 1050 forintra.

6. *Gesztely*. Uj templom építésére kér 4000 forintot. Ajánl $1\frac{1}{2}$ % -ot A közalapból kér 5 % -ot. Ajánltatik.

7. *Nagy-Kövesd*. Iskolahelyiség és tanítói lak beszerzésére kér 600 frtot. Elvállal $1\frac{1}{2}$ % -ot, a közalapból kér 5 % -ot. 600 frtra ajánltatik.

8. *Mád*. Az egyházi szőlők helyreállíthatása végett kér 1000 frtot. Felajánl $1\frac{1}{2}$ % -ot, a kerulettől kéri az 5 % elvállalását. Ajánlva lett 1000 frtra.

9. *Sárospatak*. Hatóságilag bezárt templomának ujjáépítéséből származott tetemes adósságainak törlesztésére kér 8000 frtot. Ajánl 3 % -ot. Kér tehát $3\frac{1}{2}$ % -ot. Ajánltatik 8000 frtra.

10. *Szomotor-Vécs*. Építkezésből származott adósságának törlesztésére kér 1500 frtot. Ajánl $1\frac{1}{2}$ % -ot. Kér a kerulettől 5 % -ot. Ajánlva lett 1500 frtra.

11. *Erdő-Horváti*. Uj iskola és tanítói lak építésére kér 800 frtot. Elvállal $2\frac{1}{2}$ % -ot. A kerulettől kér 4 % -ot. Ajánltatik 800 frtra.

12. *Iisza-Ladány*. Templomépítésből származott adósság törlesztésére kér 2000 frtot. Ajánl $1\frac{1}{2}$ % -ot. Kér az egyházkerulettől 5 % -ot. Ajánltatik 2000 forintra.

13. *Vis*. Templomépítésre kér 2000 frtot. Elvál-

lal 1 1/2 %-ot, kér az egyházkerülettől 5 %-ot. Ajánlva lett 2000 frtra.

14. *Sajó-Hidvég* Építési adósságainak törlesztésére kér 2000 frtot. Ajánl 1 1/2 %-ot, kér 5 %-ot. Ajánltatik 2000 frtra.

Mindezen kérvényezők az egyházmegye ajánlatával felterjesztetnek a főtiszt. egyházkerületi közgyűléshez.

3. Olvastattatak azon lelkészeknek rendkívüli államsegély tárgyában beadott kérvényeik, kik az 1897. okt. 5-én tartott rendkívüli egyházmegyei közgyűléshez kérvényeiket nem adták be.

1. *Beszterczey Béla* a.-berezkii lelkész több rendbeli kárára való tekintetből ajánltatik 100 frt kr.

2. *Pálóczy József* h.-mádi lelkész javadalmának a szőlők elpusztulása folytán beállott tetemes apadására, ajánltatik 113 frt 52 kr.

3. *Kónya József* h.-kaki lelkész a rendkívüli szűk termésre s jövedelmének nagyobb részét képező földjeinek elhanyagolt voltára való tekintetből ajánltatik 147 frt 66 kr.

4. *Idrányi Lajos* s. kesznyéteni segédlelkész mint ilyen melegen ajánltatik 50 frt — kr.

5. *Nagy Károly* szomotorvécsi lelkész jövedelme csekély, aratása silány, családja népes, az élet gondjaival folytonosan nehéz küzdelemben áll, ajánltatik 188 frt — kr.

6. *Nagy Károly* legyesbénye lelkésze csekély javadalma s a reá

nehezedett csapásos esztendő miatt ajánltatik 142 frt 95 kr.

7. *Órás Kálmán* ondi lelkész több rendbeli káraitra való tekintetből, ajánltatik 53 frt — kr.

8. *Kenyeressy Károly* berzéki lelkész nagyon csekély fizetésére való tekintetből ajánltatik 210 frt 65 kr.

9. *Farkas Lajos* vajdácskai lelkész szegény sorsa miatt ajánltatik . . 144 frtra.

4. Olvastatott az egyházkerületi közgyűlés őszi jkvnek 100. sz. alatt foglalt azon utasítása, hogy egyházmegyénk hívja fel a hogykai egyházat, miszerint mindenek előtt tanítóról gondoskodjék, ha szükséges, az állami segély igénybevételeivel is. A lelkészi hivatalnak ellátása pedig a lelkészi fizetésnek törvényhozás útján eszközözlendő rendezéséig az a. zempléni egyházmegyét bizza meg.

Egyházmegyei közgyűlésünk a hogykai egyház küldötteivel egyetértőleg határozatilag kimondja, hogy egy bizottság feladatává teszi a hogykai egyház tanítói alapjának a helyszinén eszközözlendő összeírását, azon esetre ha a 400 frt javadalom a rendelkezés alatt lévő alapokból ki nem telnék, utasítja a hogykai egyház előljáróságát az államsegélyérti kérvénynek az illetékes helyre leendő beadására. A lelkészi teendők ellátásával pedig a sárospataki egyház lelkészét bizza meg, a lelkészi szolgálatnak díjazási ügyét pedig Debreczenyi Bertalan tanácsbíróra ruházza.

5. Tárgyalás alá vétetett a halalozás által megüresedett csobaji lelkészi állomásnak ideiglenes rendezése, illetve a lelkészi teendőknek a választás megejtéséig való ellátása.

Egyh. m. közgyűlésünk a báji és t-ladányi egyház lelkészeit bizza meg tavaszi közgyűlésünkig a lelkészi szolgálatok végezésével; arra pedig, hogy a lelkészi teendők ellátását teljesítő lelkészek és özv. Rácz Ábrahámné között egyezség jöjjön létre, Gecsey Péter tanácsbíró kéretik fel.

6. A főtitzt. Egyházkerület őszi közgyűlésünk 107. sz. jkvi. pontja alapján tárgyalás alá vétetett az ó-lisztkai egyház azon kérvénye hogy Balogh Dezsőtől az ó-lisztkai 1118 számú tkjkbvben 1—6 és t. 1—5 hrsz. alatt foglalt ingatlan birtokait 6500 frt. vételáron megvásárolhassa.

Egyh. m. közgyűlés ezen vételi ügylet megvizsgálására elnökileg megbízott küldöttség jelentése alapján ezen birtokvásárlást az egyházra nézve előnyösnek találván, az adásvételi jogügyletet jóváhagyja és megengedi, hogy a 6500 frt vételi árat az egyház a saját, valamint a lelkészi és tanítói hivatalt illető tőkék felhasználásával is kifizesse, megjegyeztetvén, az hogy a vásárolt földekből ugy a lelkészi, mint a tanítói hivatalt megillető részek — a felhasznált tőkék arányában — az illetők használati jogába azonnal átbocsátassanak.

Utasítatik az egyház, hogy a végleges adás-vételi szerződést az egyházmegyéhez jóváhagyás s az Egyházkerülethez leendő

felterjesztés és megerősítés végett mutassa be.

7. Esperes ur jelenti hogy egyházmegyénk részére a főtiszt. Egyházkerülettől ki lett utalva a Baldácsy alapból 350 frt. államsegélyből 350 frt. Nagy Gedeon alapból 200 frt. Hollandi-tárból 80 frt. Szükösi-tárból 40 frt. szegény lelkészek és tanítók segélyezésére a közhirdetésből 4 trt 40 kr. összesen 1024 frt 40 kr.

Ezen összegek kiosztására nézve c. m. közgyűlésünk következőleg határozott:

I. *Egyházak:*

1. Kaki egyház	40 frt
2. Tolcsvai egyház	40 „
3. Királyhelmecezi egyház	30 „
4. A.-berezskii egyház	30 „
5. Bacsikai egyház	30 „
6. Szomotori egyház	30 „
7. Lukai egyház	30 „
8. Bodroghalászi egyház	30 „
	<hr/>
	Összesen 260 frt.

II. *Lelkészek:*

1. Erdélyi József	25 frt.
2. Réthy Pál	25 „
3. Sohajda János	20 „
4. Fürjész Tamás	20 „
5. Nagy Károly, Szomotor	20 „
6. Beszterczey Béla	20 „
7. Kolozsváry István	20 „
8. Verebélyi József	20 „
	<hr/>
	Összesen 170 frt.

III. *Tanítók:*

1. Deák János	20	„
2. Lábos Endre	20	„
3. Melkó József	20	„
4. Pálur Mihály	20	„
5. Hegedüs János	20	„
6. Farkas Károly	20	„
	<hr/>	
	Összesen	120 frt.

IV. *Lelkészek özvegyei:*

1. Bagdy Istvánné	20	„
2. Anti Jánosné	20	„
3. Ölbey Jánosné	20	„
4. Török Józsefné	20	„
5. Terhes Barnáné	20	„
6. Molnár Pálné	20	„
7. Keresztury Zsigmondné	20	„
8. Tatár Mihályné	20	„
9. Horkay Györgyné	20	„
10. Lábos Menyhértné	20	„
11. Gönczy Józsefné	20	„
12. Horkay Istvánné	20	„
13. Borcsik Gáborné	20	„
	<hr/>	
	Összesen	260 frt.

V. *Tanítók özvegyei:*

1. Pálóczy Józsefné	20	frt.
2. Székely Józsefné	20	„
3. Székely Lászlóné	10	„
4. Hubai Boldizsárné	10	„
5. Szekeres Mihályné	10	„
6. Kis Gáborné	10	„
7. Szoboszlay Erzsébet tanító-árva	10	„
	<hr/>	
	Összesen	90 frt.

VI. *Vegyesekre:*

Iskolai jutalomkönyvekre	20	frt — kr.
Deák János n.-géresi tanítónak az isteni tisztelet végzésé- ben tanusított lelkiismeret- es szolgálatának jutalma- zására	20	„ — „
Egyházmegyei pénztár javára javára marad	84	„ 40 „
Összesen	<u>1024</u>	<u>frt 40 kr.</u>

8. Mindezen jegyzőkönyvi pontok felolvastat-
ván, hitelesítették.

Az alsózempléni ev. ref. egyházmegye 1898. évi tavaszi
közgyűlésének

JEGYZÖKÖNYVE.

*Az alsózempléni ev. ref. egyházmegye 1898. évi ápril hó
13. és 14. napján Sárospatakon tartotta meg rendes tavaszi
közgyűlését **Keresztury József** esperes és **Meczner
Béla** egyházmegyei gondnok elnökelete alatt.*

Jelen voltak:

Bálint Dezső, Gecsey Péter, Kónya Endre, Páricsy József. Zombory Gedő egyházi, Debreczeni Bertalan, Kóczán Miklós, Meczner András, Szinyey Gerzson világi tanácsbírók; Abaházy József, Barta József, Beszterczey Béla, Farkas Lajos, Fürjész Tamás, ifj. Keresztury József, Lábos István, Kenyeressy Árpád, Horváth János, Nagy Károly, Szőlóssy József, Sallay Sándor, Olajos Pál lelkészek; Radácsy György, Maklár P. Miklós Dr. Tüdős István, Rác Lajos tanárok, Nemes Lajos kir. tanfelügyelő; Csécsi N. Pál. Hubay Bertalan, M. Bartha József, Sulyok János, Szabó István, Bajusz Imre tanítók. Buza János sárospataki, Nagy János csanárosi, Sipos Miklós vámosujfalusi képviselők. Jegyzők: Hézser Emil egyházi, Vitányi Bertalan világi főjegyző. Ólbey János, Zitás Bertalan egyházi, Dr. Finkey Ferencz, Dr. Kovács Gábor világi jegyzők.

1. Esperes-elnök Isten segedelmét és megszentelő kegyelmét kérő imádságának elhangzása után Meczner Béla egyházmegyei gondnok a következő tartalmas a társadalmi s egyházi helyzetet világosan feltáró beszéddel nyitotta meg a tanácskozást :

Nagytiszteletü egyházmegyei közgyűlés !

Egyházmegyei közgyűlésünkön mindig a legnagyobb örömmel s érdeklődéssel s azon buzgalomból kifolyólag, melylyel egyházmegyém iránt viseltetem, a legnagyobb szolgálatkészséggel jelenek meg, mert itt szerezhetek leginkább tudomást azon szolgálatokról, melyeket egyházmegyém tisztviselői egyházunk érdekében teljesítenek egyházuk iránti szeretetünk és ragaszkodásunk itt egyházmegyénk zöld asztalánál, közgyűlésünk alkalmával nyer legszebb, legméltóbb, kifejezést. És megis ma, midőn a gyűlést megnyitom, az őszinte öröm, melyet gyűlésünk megtartása alkalmával érezni szoktam, hiányzik szivemből; ellenkezőleg az igazi mély fájdalomnak s keserűségnek érzete hajtja át lelkemet, sőt nyíltan kimondom, a szégyenérzet pirja borítja el arcomat, mert legutóbbi közgyűlésünk lefolyása óta egyházmegyénk egy részében oly veszedelmes, a tisztességgel oly ellentétes mozgalom terjedt el, egyesek lelkébe oly rut önző fekély lészkelte be magát, melytől minden józan gondolkozásu, tisztességes férfiú undorodással, megvetéssel fordul el, mindenki, ki a törvény, a társadalmi rend iránt tisztelettel viseltetik,

arra csak megvető s kárhoztató ítéletét mondhatja ki.

Mult év végén Szabolcsmegyében, és vármegyénk egyik járásában, a Bodroghözön, a szocialismus hirdetői és terjesztői kezdtek megakna munkáikat, igyekeztek népünk józan eszét kiforgatni, be nem váltható, sohasem teljesíthető ígéretekkel szívet és lelkét megmételeyezni. A független szoczialismus lapja, a „Földművelő,“ melyet mázsa számra küldtek községeinkbe, nyíltan lázította a népet a törvény, a társadalmi rend és intelligencia ellen, felszínre hozta az osztálygyűlöletet, az erkölcstelenségnek a vallástalanságnak vetette el magvát, a gyűlölségnek, a kapzsiságnak, a rut önzésnek hintette el mérges esráját. A nép — kiforgatva józan eszéből, megfosztatva higgadt gondolkozását! — nem fontolva meg tettének vesz delmes horderejét s gyalázatos jellegét, vakon dobta magát az izgatók karjaiba, kik a népet kiaknázva kiszipolyozva — a veszély alatt magára hagyták. Már maga az elnevezés is rosszul lett megválasztva, mert azon mozgalom, mely Szabolcsmegyében és a Bodroghözön felszínre került, inkább nevezhető anarchismusnak, mely erőszakosságának, a kapzsiságnak nyujt tápot — az ország lakosának nyugalmas életét, belsenedjét támadja meg, az országos törvényt és igazságot a maga valóságából forgatja ki. Ezen betegség, ezen lelkiragály valláskülömbség nélkül fészkelte be magát az emberek szívébe. Minden egyes községben, hol a szoczialismus elterjedt, egyházunk hivatalnokai különösen lelkészeink,

teljesítették azon kötelességüket, mely nemes hivatásukkal jár. Szóval és tettel, szószéken és kint a nép között, felvilágosítva őket, igyekeztek a veszélyes mozgalmától visszatartani. Fájdalom, nemes munkájuk igyekezetük legtöbb helyen hatástalan maradt, — a nép elcsábítatva a szép reményektől, magas ígéretektől, melyeket a lelketlen izgatók szívébe csepegtettek, nem hogy hajlott volna a bölcs és igaz szóra, ellenkezőleg ellenséges indulattal viseltetve az összes uri osztály irányában — ellenségének tartott mindenkit, ki az ő eszetlen reményeit nem istápolta. Hála a mennyei gondviselésnek e mai napon már a szocialista szövetkezetek megyéinkben teljesen megszűntek, — a nép általlátta, hogy lelketlen izgatók kezébe került, s gaz ámitók játékszerévé lett. Ma látom idejét annak, hogy hiveinken, kik beismerve hibájukat a jó utra tértek, bölcs tanácscsal — fejezzük be a teljes megtérés munkáját. Miként szerető jó szüle, ki félrevezetett gyermekének szívéből megbocsát, midőn az visszatér az egyenes utra: ugy mi is hasonlóan a bölcs és szerető szülékhez, örülünk, hogy hiveink által látták tévedésüket, nem bolygatva a multat — takarjuk be azt a feledés sűrű fátyolával. Különösen számítok arra, hogy lelkészeink az igazi lelki atya szeretetével és kötelesség érzetével fogják fel e térenmagasztos hivatásukat s a megtértekkel szemben befejezik nemes missiójukat.

Engedje meg a nagyt. egyházmegyei közgyűlés, hogy egy egyetemes egyházunkat, kü-

lönösen lelkészeinket közelről érdeklő kérdésről pár szóval említést tehessek.

Régi vágyunk és óhajításunk szegényebb javadalmazásu lelkészeinknek anyagi helyzetén javítani s részökre oly jövedelmet biztosítani, hogy ha bár nem fényesen, de minden bizonynyal tisztességesen tarthassák fel családjukat s papi méltóságukhoz illően — nevelhessék fel gyermekeiket. Egyik legfőbb óhajítása minden protestáns férfinak, hogy az 1848, XX. t.-cz. életbe lépjen, — egyházaink szükségletének fedezetéről az állam gondoskodjék. Hosszas várakozás és sürgető kérések után a kultusz miniszter egy törvényjavaslatot tett pár hét előtt a képviselő ház asztalára, mely a csekély jövedelemmel bíró lelkészek segélyezéséről szól.

Ezen törvényjavaslat, véleményem szerint, bizonyosan nagyon távol áll az 1848. XX. t.-cz. intenciójától, kétségbe nem vonható tény azonban, hogy e törvényjavaslat törvénynyé emelése esetén szegényebb sorsu lelkészeinknek anyagi bajai legalább részben orvosolva lesznek. Tudom azt, hogy ezen, egyetemes egyházunkat közelről érdeklő ügy stádiumát mindannyian ismerik, azért itt bővebben foglalkozni azzal nem czélom s ezt az idő rövidsége miatt sem tehetném. Bizonyára vannak ezen javaslatban oly szakaszok, melyek a magyar ref. egyház jogkörébe mélyen belenyulnak, — ilyen pld. a javaslatnak azon pontja, a mely a segélyezendő lelkészek fegyelmi ügyeit érinti. Egész őszintén szólva, engemet az aggasztott e javaslatban legjobban s szabad protestáns

érzületemet az sértette leginkább, hogy a javaslatból nem voltam képes teljesen kimagyarázni — vajjon az állam fegyelmi jogköre az összes vallásfelekezetek segélyezendő lelkészeit érinti é? Véleményem szerint az egyetemes konvent a leghelyesebben nyilatkozott e kérdésben, midőn ezen javaslat tárgyalása alkalmával kérte a kormányt, hogy ha fegyelmi ügyekben hozott határozatát fenntartja, azok terjesztésnek ki az összes felekezetek mindazon lelkészeire, kik az állami dotációban részesülnek. Több fontosabb változtatást kért még a konventi közgyűlés, melyek. ha az ország törvényhozó testülete által elfogadtatnak — megnyugvással várhatjuk be ezen törvénynek jó-tékony eredményét.

Örömmel jelezhetem azt is, hogy egyetemes konventünk átlátva adózási rendszerünknek eddigi egyenlőtlen s nagyrészt igazságtalan helyzetét, — elvben kimondta ennek átalakítását. Ezen nagy fontosságú ügyben nem sokára alkalma leend az összes egyházmegyéknek véleményüket és álláspontjukat kifejezni.

Most pedig annak kijelentése mellett, hogy ref. egyházunknak soha sem volt nagyobb szükségé egyházi férfaink munkálkodására — kötelességeiknek teljesítésére, mint most, szívesen üdvözlöm az egyházmegye jelenlevő tagjait. — A gyűlést megnyitottnak jelentem ki.

2. Esperes ur a mult évre vonatkozó jelentését a következőkben terjesztette elő:

Nagytiszteletü egyházmegyei közgyűlés!

Évi jelentésem megtétele alkalmával azon magasztos érzelem hatása alatt állok, mely minden igaz honpolgár keblét eltölti, ha meggondolja, hogy ez esztendő 50 éves fordulója a magyar haza újra ébredése amaz időszakának, melyet igy szoktunk nevezni: 1848. Ha kegyelettel ünepeljük ezt minden évben, mennyivel nagyobb meghatottsággal tettük ezt most, midőn ama nagy napoktól ép fél század választ el bennünket. Fél század magában is nagy idő, de ennek évei sokszorosan számitanak, mert ezek alatt annyi viszonyainkat átalakító s hazánknak más arczulatot adó esemény ment végbe, mint máskor századok alatt sem.

Különösen reánk magyar reformátusokra, kiknek számára e földön valóban nincs e hazán kívül más hely, nevezetes ez időszak kezdete és vége. E fél század elején lett kimondva biztosított jogaink épségben hagyása mellett egyházunknak az állam által is anyagi tekintetben való gondozása. Bizonyos okból azonban a ref papság a minden utógondolat nélkül ajánlott segélytől elesett, s előbb mint csak véltük is, jöttek a megpróbáltatás azon évei, melyekben bűn volt magyarnak lenni.

Nem említem, hogy a ref. egyház a sötét napokban neki tett ajánlatot mint egy ember utasította vissza s együtt szegénykedett az elnyomott hazával, de meg kell mondanom azt, hogy ha az akkor elrendelt tagosítás papjainkat némi föld birtok haszonélvezetéhez nem

juttatja, az alkotmány visszaálltától e mai napig magukat fenn nem tarthatták volna.

Egyházunknak minden hive maga is a létfenntartás nagy feladatával küzdött bár s küzd most is, de oly bámulatos és tiszteletre méltó odaadással áldozta fel vagyona utolsó maradványát is egyháza és papsága fenmaradhatásaért, hogy ahhoz hasonlót a történelem felmutatni nem képes. Ebben tehát hiány nem volt és nincs, de egyik legnagyobb hiba az volt, midőn a papság megélhetésének fő alapját a 3 éves tanítóóságokat idő előtt beszüntettük s helyette más jövedelmi forrásról teljességgel nem gondoskodtunk. Hajdan is nehezen élhetett meg a ref. pap, ha tanítóskodása idejében valamit meg nem takarított s ki ezt nem tette mindig csak nyomorgott. Most pedig ez ut el lévén zárva, még a jobbnak vélt egyházba jutott fiatal ember is, ha valami tőkével nem rendelkezik s adóssággal kezdvén meg a háztartást, néhány év múlva teljesen tönkre jut a családfenntartás terhe alatt.

Ama néhány hold föld, miből papságunk eddig tengődött, több év óta már valóságos teherré lett; mert a felemelkedett munka- és családbérré való jövedelmet sem adja meg. Így jött a végszükség idején némi kilátás a ref. papság állami segélyezésére, és ez az, mi nevezetessé teszi a jelen évet. Nagy volt a megpróbáltatás. Ötven évig kellett várni csak arra is, hogy a megélhetés nehéz terhe valamennyire elviselhetőbb legyen. Kétség s aggodalom nyugtalanított magam s a velem együtt tűrő lelkesztársaim helyzete miatt ama

napokban, melyek az állam és egyházi főhatóságunk megszólalása közben elteltek. Féltem győzlemétől azoknak, kik nagy kegyesen szeretnének tovább is gyönyörködni kinos vergődésünkön. Hála azonban bölcs kormányférfiainknak, hogy a barátilag nyújtott jobb elfogadására való hajlamukat sejteni engedik.

Ki a letelt ötven év elejét mint már gondolkozni tudó, végét pedig tapasztalatokban gazdagulva értem meg, jó lélekkel állítom, hogy ref. egyházunk végpusztulását idézi elő, ki a felajánlott orvosszert csak azért akarja félretenni, mivel az nem pillanat alatt és teljes gyógyulást eszközölőnek látszik.

Attérve már tulajdonképeni czélom, egyházi életünk ismertetésére, nem hallgathatom el felemlítését azon legkevésbé várt eseménynek, mely a bodrogeközön szocziálizmus néven felmerült. Nem szocziálizmus volt az, hanem valóságos földosztási mánia. Nem befolyásolta azonban ez magát a vallásosságot semmi tekintetben, mivel a felbujtottak is megszokott módon jártak a templomba; de nagyon vi-gyázni kellett prédikálás közben, mert minden szót magukra magyaráztak a bűnös ember szokása szerint. Kilátszott azonban hogy szeretik igénybe venni a lelkészi szolgálatot, de vágnak szabadulni minden egyházi tehertől. Ettől eltekintve, úgy saját tapasztalatom, mint a látogatási jelentések nyomán állithatom, miszerint egyházmegyénkben a vallásos buzgóság nem csökkent. A belhivatalnokok és a hívek közötti szép egyetértés és béke egyotlen gyülekezetünkben sem volt megzavarva. Lelké-

szeink s tanítóink, hiven végezték teendőiket, egyedül a csanálosi tanító viselkedése ellen emeltetett az e.-látogatás alkalmával panasz, melyre nézve k. i. bíróságunk fog intézkedni.

Fájdalommal kell jelentenem, hogy 1897. nov. 7-én magához szólította a mennyei atya egyik hű és régi szolgatársunkat t. Rácz Ábrahám csobaji lelkészt, kinek helyére nem volt kit bemenőlnem, hanem a szomszédlelkészek, leginkább pedig Berzeviczy Endre báji lelkész sziveskedett a papi teendőket végezni. Most azonban már az egyház egyhangulag választott lelkészt, mint a vonatkozó iratok majdan feltüntetik. A káplánok helyükön maradtak s nincs segédlelkész Megyaszón és a hogykai egyházba sem volt kit alkalmazni, hanem itt a sárospataki s.-lelkész végezte a szolgálatot s ő segédkezett karácsonykor Megyaszón is az urvacsora osztásnál; Csobajon pedig karácsony 2-od napján Horkay Barna tarczali s.-lelkész osztott urvacsorát.

A tanítói karban halálozás nem történt, de e.-kerületi rendelet ellenére E. Bényéről és Kis-Dobszáról a tanító őszszel eltávozott. Az előbbi egyházba átjött Ungból Sulyok János, az utóbbi egyházban pedig maga a lelkész végzi a tanítást. Kis-Dobszára is meghivatott Hegedüs János kenézlői tanító, de az e.-megye belenyugvása nélkül távozását nem engedélyezhettem, csak azon esetben, ha maga helyett alkalmas egyént tudna találni. Kakra Gergely Miklós, Szomotorra Szabó István, Semjénbe Gönczy Gábor helyeztetett be ideiglenesen. Bacskában a lelkész tanit. Többi egyházunk-

ban van tanító és a tanügy állásáról bizottságunk fogja jelentését megtenni.

A tettekben nyilvánuló vallásos buzgóság nem lelel meg a múlt évinek, mert most 5555 frt 33 kr. s így 3176 frt 20 krral kevesebb folyt be adakozás czimen. Építkezésre kiadatott 12004 frt 09 kr., vagyis 53841 frt 20 krral kevesebb, mint múlt évben. Az egyházak gondnokai bevettek 75672 frt 62 krt, kiadtak 58580 frt 65 krt. Maradvány 17091 frt 97 kr. Teher van egyházainkon 46839 frt 46 kr. Magtárkészlet 1490 köből gabona.

Múlt évben a tanítói állomások közül az erdőhorvátii 203 frt, az erdőbényei 400 frt, a b.-olaszii 112 frt, a h.-kaki 177 frt államsegélyben részesült.

A közalapba fizettek egyházaink 1897-re összesen 1534 frt 54 krt. Ez a földhitelintézethez 5 darab nyugta szerint 2 frt 03 kr. portolevonással elküldetett. A főtabellát hitelesítés végett párban áttettem Kolozsvárra. Csak a leányvári leányegyház késett el 8 frt 80 kr. járulékának befizetésével, mert többszöri sürgetésem daczára is márcz. 9-én küldte a pénzt, holott márcz. 7-én már minden pénz elküldetett s a napló lezárattott. E pénz tehát már csak jövő évben leend elszámolható.

Nem így van a dolog az orsz. ref. lelkészi gyámintézettel, mert abba lelkészeink 1896 ról 458 frt 50 krt, 1897-ről pedig 1261 frt 57 krt, összesen 1720 frt 07 krt nem fizettek be. Az erre vonatkozó kimutatást a pénzkezelő ur fogja elkészíteni.

A három izben hozzám áttett, összesen 2549 frt 40 krra menő, többnemű segélypénzt

az illetőknek haladéktalanul kiosztottam s a nyugtákat a püspöki hivatalhoz elküldtem.

Hivatalomhoz érkezett 500 megkeresés s intézkedtem 890 sz. alatt A karádi lelkesztés azonban most is befejezetlen állapotban van. A hatáskörömön kívül eső ügyek a nt. közgyűlés elé lesznek terjesztve.

Midőn ennyiben évi rövid jelentésemet megtéve, magamat a már megnyitott s általam is szívélyesen üdvözölt közgyűlés jóindulatába ajánlom, hálát adok a gondviselésnek, hogy engem oly elnöktárssal ajándékozott meg, ki a gyűlésvezetés nagy feladatát — mint e téren régibb vezér — teljesíteni kész és képes is; és kérem Istent, hogy e.-megyénk mindnyájunk által szeretve tisztelt gondnokát édes hazánkkal együtt sokáig tartsa meg.

3. Az egyházak képviselői: Buza János sárospataki, Nagy János csanálosi, Sipos Miklós vámosujfalusi, megbízó leveleiket bemutatván, igazoltatnak.

4. Papi aljegyzői hivatalra beadott szavazatok felbontása végett Debreczeni Bertalan, Tóth Lajos és Vitányi Bertalan bizottsági tagok küldettek ki. a felvett jegyzőkönyv előterjesztése szerint beadott 60 szavazat, melyből Zitás Bertalan 42, Máté Gyula 18 szavazatot kapott,

mihez képesti Zitás Bertalan megválasztott papi aljegyzőnek jelentetett ki.

5. Dr. Kovács Gábor az 1897. évi okt. 5-én tartott rendkívüli közgyűlés 3. sz. jkvi pontja szerint megválasztott világi és Zitás Bertalan most

megválasztott papi aljegyzők a hivatalos esküt a közgyűlés előtt letették,

a közgyűlés szívélyes üdvözlése mellett helyeiket elfoglalták.

6. Folyó évi tavaszi egyházkerületi közgyűlésre egyházmegyei képviselőkül megválasztottak:

Egyházi részről: Bálint Dezső, Kónya András, Gecsey Péter, világi részről: Kóczán Miklós, Meczner András, Vitányi Bertalan.

7. Az egyházkerületi tanügyi bizottság szabályzata értelmében minden egyházmegye egy tanítót lévén köteles a bizottságba küldeni,

Közgyűlés az egyházmegyei tanügyi bizottság ajánlata folytán egyhangulag Bartha János kesznyéteni tanítót választja meg s küldi ki a maga részéről.

8. Sulyok János erdőbényei, Gál Endre erdőhorvátii, Szabó István szomatori és Bajusz Imre megyaszói megválasztott tanítók okleveleiket bemutatván,

állomásaikon megerősítettnek és Sulyok János, Gál Endre, Bajusz Imre a tanítói esküt letették, Szabó István, mint volt állami tanító, tanítói esküt már régebben tett, ezért újból való eskü tételnek nem volt helye.

9. Esperes ur jelenti, hogy Rác Ábrahám csobaji lelkész elhunyt.

Egyházmegyei közgyűlésünk őszinte részvétellel veszi tudomásul az Ur szőlőjében fáradhatatlan tevékenységet és lelki

éberséget tanusított elaggott szolgának elhalálozását

10. Olvastatott Gecsey Péter és Szinyey Gerzson e. m. tanácsbíróknak mint kiküldötteknek a csobaji lelkészi állomás betöltése tárgyában felvett jegyzőkönyve, mely szerint meghívás útján Szilágyi Géza t.-löki segédlelkész egyhangulag választatott meg.

Ezen lelkészválasztás törvény és szabályszerűen ejtettvén meg, a választás eredményét e. m. közgyűlésünk tudomásul veszi s Szilágyi Gézát mint a csobaji egyház elválasztott lelkészét hivatalába beerősíti.

11. Olvastatott a csobaji egyháznak nt. Esperes urhoz intézett kérvénye, melyben elválasztott lelkészüket, Szilágyi Gézát, mint helyettes lelkészt a csobaji egyházba berendeltetni kéri s egyuttal esperes ur jelenti, hogy nevezett s elválasztott lelkészt időközben már be is rendelte.

Miután a választás törvény és szabályszerűen történt s az ellen semmi panasz nem adatott be, az esperes ur intézkedése tudomásul vétetett.

12. Olvastatott Rác Ábrahámné csobaji lelkész özvegyének kérvénye, melyben három rendbeli sérelmének orvoslásáért esedezik. Ugyanis: kéri, hogy a kegyeleti évekre eső szolgálmányok amennyiben nem lettek teljesítve, pénzértékre számítva — szekerenként 20 krral — a hiveken hajtassanak be. — Kérdésbe teszi továbbá, hogy tartozik-e ő a csobaji tanítónak az általa követelt 50 frtot megfizetni, azért, hogy a vasárnapi és köz-

napi Isteni tiszteleteket elvégezte? — Végül, hátrálékban levő évi járulékának megállapítását, esetleg végrehajtását kérelmezi.

Egyházmegyei közgyűlésünk által, — az elmaradott szolgálmányoknak pénzértékben való megtérítése az özvegy lelkésznek javára nem volt megállapítható; — mivel egyházmegyei közgyűlésünk tudomással bir azon körülményről, — hogy a kegyeleti évre az összes papi földek haszonélvezetéről a megválasztott lelkész javára — egyezkedés útján lemondott Ennek folytán a követelésbe tett szolgálmányok is, ezen földek tartozékául voltak tekintendők s azoknak a teljesítését a haszonélvező lelkész követelhetette.

2-ik kérelmét illetőleg, egyházmegyei közgyűlésünknek tudomása van azon körülményről, hogy a papi fontosabb szolgálmányokat. Berzeviczy Endre báji lelkész ur szivességből készséggel teljesítette, a vasárnapi és köznapi Isteni tiszteletek alkalmával pedig, a szomszéd egyházak tanítói is végeztek szolgálatokat; — annyi- val inkább kötelessége volt a helybeli tanítónak ezen templomi szolgálatokat minden díj nélkül teljesíteni; — miért is özv. Rácz Ábrahámné semmit sem tartozik a tanítónak fizetni.

3-ik kérelmére vonatkozólag, az egyházmegyei közgyűlésnek szintén tudomása van azon körülményről is, hogy az özvegy és presbiterium között, a fizetési hátrálékokra vonatkozólag s annak befizetési

határidejére nézve is, egyezség és megalapodás jött létre, — miért is a hátrálókoknak behajtására nézve nem intézkedhetik.

13. Rác Ábrahám csobaji lelkész özvegye, egyházlátogató küldöttség útján, azon kérelmét terjeszti be, hogy az alapítványi tőkék után járó kamatilletékeket, mint a tanító javára 8%-al fizették, — a kegyeleti évre részére is 8%-ban legyen megállapítva — az őt illető alapítványi tőke járuléka.

Egyházmegyei közgyűlés méltányosnak találván az özvegy kérelmét, utasítja a csobaji egyház gondnokát, hogy a lelkész alap kamatjárulékát Rác Ábrahámnénak 8%-al számítva fizesse ki.

14. Meczner Béla gondnok ur, ugy a maga, mint elnöktársa Komjáthy Gábor ur nevében, miután azon vidékről elköltöztek, a szentesi járás tanító körének elnökségéről való lemondását bejelenti.

Egyházmegyei közgyűlésünk bár sajnálattal veszi tudomásul a tanító kör elnökségének lemondását; mindazáltal kénytelen azt annak kifejezése mellett elfogadni, hogy Meczner Béla és Komjáthy Gábor uraknak, ezen a téren teljesített buzgó tevékenységökért teljes elismerését nyilvánítja.

Egyszersmind, hogy a tanító testület megalakulás végett ismét egybehívható legyen, addig is, míg a tanító-testület az elnök választását megejtendi, a kör elnöki

teendőinek ideiglenes ellátásával Miskolczi József kis géresi lelkészt bizza meg.

15. Tóth Lajos egyházmegyei tanácsbíró az ügyrend 13. §. végpontja alapján azon sürgős indítványt terjeszti elő, hogy miután a vármegyei közigazgatási bizottság elnökétől az iskolaszéki elnökségekhez, illetve ezek útján az iskola fenntartó egyházakhoz az iránt érkezett felhívás, hogy az 1893. XXVI. t.-cz. 2-ik §-a értelmében szolgálatuk folytonosságát a törvény meghozatala óta igazoló tanítók első ötödéves pótléka kifizetéséről gondoskodjanak, illetve ha arra szegénységük miatt képtelenek lennének, államsegélyt kérő s kellően felszerelt folyamodványukat folyó évi május 1-ig terjeszszék be, s ebből folyólag ezen folyamodványok felszerelési módjának és az egyes egyházak egyöntetű eljárásának megállapítása tárgyában egy bizottság kiküldését kéri, úgy, hogy működésének eredményéről még a gyűlés folyama alatt tegyen jelentést.

A közgyűlés ezen, az egyes egyházak érdekeit lényegesen érintő indítványt kellően méltányolva, úgy másrésről figyelemmel a kitűzött határidő rövidségére a bizottság kiküldése helyett felelősség terhe alatt felhívja és pedig jelen határozatnak még a gyűlés folyama alatti kinyomatása és megküldésével az egyes egyházak előjáróságát illetve különösen lelkészeit, hogy amennyiben a kérdéses tanítói korpótléokra nézve államsegélyt kívánnak igénybe venni, e végből a nagymélt. vallás- és közoktatási m. kir. miniszter urhoz czimzett segélykérvényt, a mennyiben azt még ed-

dig nem teljesítették volna, a fennebbi közigazgatási bizottsági felhívás értelmében, vagyis

a) az egyház- és iskola költségvetésével, vagy ha ilyen nem létezik, a múlt évi egyházi számadás másolatával, a netalán létező alapítványi vagyonok külön rendeltetéseinek feltüntetése mellett,

b) az egyház szegénységét igazoló, a községi előljáróság és a főszolgabírói hivatal által is megerősített szegénységi bizonyítvánnyal

c) a tanítók, illetve tanítónők díjlevele, oklevele és összes szolgálati idejét pontosan feltüntető bizonyítványokkal, kivéve, ha az eddig is államsegélyt élvező tanítók vagy tanítónők díj és oklevelei már korábban bemutatva lettek s eddig vissza nem adtak, — kellően felszerelve, legkésőbb folyó évi április hó 24-ig Tóth Lajos egyházmegyei tanácsbíró urhoz mulhatatlanul beküldjék, a ki aztán minden egyes egyházra nézve az ötödéves pótlék igénybevételére szintén szükséges püspöki felhatalmazást közvetlenül megszerezvén, a kérvényeket kellő időben az illetékes Zemplén, illetve Szabolcs vármegyei közigazgatási bizottsághoz betérjesztendi.

16. Tóth Lajos egyházmegyei pénztáros betérjeszti az 1897-ik évről szóló számadását, e szerint a szabályszerűleg kiállított és zálogjogi bekebelezés, valamint kezesség által biztosított kötvények s sárospataki banki betétkönyv 3284 frt 83 kr. tő-

két mutatnak fel, s ezen összegek után a kamathátrálék 1897-ik év végéig 52 frt 40 kr.

1-ső sz. kötvényre Debreczeny Bertalan ügyész jelenti, hogy Antiné ingatlanai elárvereztettek, a mely árverésen az egyházmegye képviselőjében megjelent. A sorrendi tárgyalás megtartatott, az egyházmegye tőkekövetelése és annak kamatai sorozva lettek, a kiutaló végzés jogerőre emelkedése után az összeget fel lehet venni.

Pénztári bevétel a folyó évben kihelyezett 150 frt összeggel együtt összesen 673 frt 30 kr., kiadás 668 frt 10 kr. Tármaradvány 5 frt 20 kr.

A kellő okmányokkal felszerelt számadás megvizsgálatvan, minden tételében igazoltnak találtatott, s pénztárosnak a betérjesztettekre vonatkozólag a felmentvény megadatott.

17. Zitás Bertalan egyházmegyei dékán betérjesztette az 1897-ik évre vonatkozó számadását; e szerint:

a) A különböző pénztárak számára, átvett az egyházlátogatóktól 2450 frt 44 krt, mely összeget nyugták ellenébe illetékes helyeikre átadta.

b) A papi, tanítói özvegyek, árvák és szükölködők közt leendő kiosztás végett, átvett az egyházkerületi pénztárnoktól, — beleszámítva a 28 frt 22 kr pénztári maradványt is, 1698 frt 38 krt. Kiosztott 47 lelkész és tanítói özvegy és szükölködőnek 1683 frt 38 krt. Pénztári maradvány 15 frt.

Dékáni számadás, minden tételében igazoltnak találtatván, egyházmegyei dékánnak a betérjesztettekre vonatkozólag a felmentvény megadatott.

18. Indítványoztatott, hogy miután a conventi határozat értelmében az egyházmegyékhez tétetett át tanulmányozás, illetve megvitatás céljából az egyházadó fennálló rendszere megváltoztatásának fontos kérdései — szükségessé vált, hogy ezen ügynek előkészítésére egy bizottság választassék meg

Közgyűlésünk tekintve a százados gyakorlatnak megváltoztatására irányuló reform. javaslatnak nagy körültekintést igénylő megvitatását a gondnok és esperes elnöklete alatt a tanácsbirói és jegyzői kart bizza meg, hogy jövő e. m. közgyűlésre e tárgyban hozott megállapodását terjessze be.

19. Panasz gyanánt említett fel, hogy az egyházkerületi rendkívüli közgyűlésekről a jogosított tagok nagy része ki van rekesztve, a menyiben a gyűlést alkotó tagok összesége nem nyer kiértékelést, illetve meghívást.

Egyh. megyei közgyűlésünk teljes tisztelettel keresi meg a főtit. Egyházkerületi közgyűlést, hogy intézkedjék arra nézve, miszerint nemcsak a rendes, hanem a rendkívüli Egyh. ker. közgyűlések is a zsinati törvény 47. §-ának megfelelőleg legyenek összehíva.

20. Olvastatott Petry Elek orsz. ev. ref. lelkész gyámjáról előadójának azon jelentése, hogy az a. zempléni ev. ref. egyházmegye 1897. év végén 1720 ft 07 kr. hátrálékban van; erre nézve Bálint Dezső gyámintézeti pénztárosunk azon felvilágosító előterjesztést teszi, hogy ezen hátrálékos összeg részint oly lelkészeket terhel, kik javadal-

muknak a „Jelentő iv“-ben történt hibás felvétele miatt vonakodtak a tulmagas — és szerintök jogtalan — alapdíj és évi járulék gyanánt reájok kirótt összeget megfizetni; részint pedig olyanoknál kik szegénységök miatt ebbeli kötelezettségüknek nem voltak képesek eleget tenni.

Egyházmegyei közgyűlésünk az első pontra vonatkozólag reményli, hogy miután a hibás „Jelentő iv“-ek kijavitása már részben elintézést nyert, részben pedig munkába vétetett ezen oldalról a hátrálékok rendezést nyereendenek, a második sorban említett lelkészeket illetőleg pedig határozatilag kimondja, hogy Főtiszt. püspök ur kéressék meg arra, hogy a hozzá gyámintézeti pénztárosunk által beterjesztendő kimutatásban feltüntetett hátrálékosoknak járuló segélyösszegét Nagytiszt. esperes urhoz kegyeskedjék küldeni, az esperes ur pedig az ezek javára kiutalt conventi, vagy állami segélyt a hátrálékban levő összeg erejéig lefoglalni, illetve az egyházmegye országos gyámintári pénztárosához beküldeni sziveskedjék.

21. Őszi egyh. kerületi gyűlés 54 szám alatt hozott határozatával utasítja az egyházmegyéket, hogy a káplántartó egyházközségek közzül csak azokat terjeszszók be, melyek régi, vagy szerzett jognál fogva arra igényt tarthatnak, a kijelölésnél szemmel tartandó a kerület 1897. évi tavaszi közgyűlésének 14. sz. a. hozott határozata

E.-megyei közgyűlésünk a jelzett utasítás figyelembevételével ősi jogosultságánál fogva Czigándot, Megyasszót és Tály-

lyát jelöli; Egyházkerületi intézkedés alapján Sárospatak bir ezen jogosultsággal.

22. Őszi e.-ker. közgyűlés 102. sz. a. jkve utasítja egyházmegyénket, hogy a papválasztási visszaélések közt sűrűn szereplő, „paphallgatók“ megvendégeltetését korlátozó rendszabály tervezetet készítsen.

Közgyűlésünk a felvett kérdésnek alapos elbírálására, a szabályrendeletnek oly szellemben való kidolgozására, hogy az ilyenmü visszaélések lehetőleg a minimumra szoríttassanak: Tóth Lajost, Kónya Endrét, Hézser Emilt bizza meg, bevárván őszi közgyűlésünkre e tárgyban készített munkálatukat.

23. Őszi e.-ker. közgyűlés 127. sz. a. hozott határozatában az egyházmegyéket felhívja, hogy ugyanazon szám alatt közölt lelkész-, esperes-, püspök-avatás és iktatásra vonatkozó reform-javaslatot vegyék bírálat és vizsgálat alá.

Egyh. negy. közgyűlésünk a nagy előkészületre valló javaslatot, amennyiben erősen meggyökeresedett gyakorlatot is érint, beható tanácskozás tárgyává tévén, az egész munkálatra vonatkozó véleményét a következőkben terjeszti elő:

A puritánismus tulhajtásának tekintjük, hogy a külsőségekre nagyon sokat adó magyar nép vérmérséklete nem vétetett figyelembe akkor, a midőn a nagyon is egyszerű avatási és iktatási eljárásból a hatás eszközeit: a magasztos, ünnepeles, lélekemelő mozzanatokot teljesen kiakarják küszöbölni. Oly intézménynek vagy gyakorlatnak

kiküszöböltetését esetleg megváltoztatását— mely a megszokás folyán mintegy darabja lett egyházi életünknek — csak abban az esetben tartjuk igazoltnak és megengedhetőnek, ha a haladó idő szelleme abban megütköznék, ha a felvilágosultság lelke nevetségesnek vagy naivnak találná a századok előtt született és nagy eszmét vagy gondolatot kifejezni akaró gyakorlatot. Ezen elvi álláspontból kiindulva, véleményünket következőkben foglaljuk össze:

1. Lelkész-avatási eljárásunk eddigelé is annyira nélkülözötte a feleslegessallangokat, hogy azt a néhány mozzanatot — mely felavatásunknál alkalmazást talált — kitörölni annyi lenne, mint a magyar kálvinista egyház meggyökeresedett rendtartásaiból egy részletet eldobni, még pedig minden aetheticai, aethikai haszon nélkül.

Lelkészavatást feltétlenül a püspöki teendők közzé sorozzuk, még pedig abból a szempontból kiindulva, hogy a püspök, bár egyenlő a többi lelkészszel, de mégis első közöttünk, mert magunk tettük közbizalommal elsővé az egyenlők között. Minden cselekmény, mely a szertartásosság jellegét hordozza magán, sokat nyer jelentőségében, ünnepélyességében, ha oly egyén által lesz végrehajtva, ki bármily nemes előnyök következtében a többiek közzül kiemelkedett, hogy ezen elsőség külsőleg is kifejezést nyerjen a templomnak azon alkatrésze lehet az alkalmi beszéd elmondására elfogadható hely, mely

a nagy közönség fölé emelkedik, t. i. a szószerk.

Hogy a lelkészavatás jelenben episkopális magaslapon állana, mivel az a püspök által a kerületi gyűlésen hajtatik végre és a democraticusabb presbyteriális niveaura szállana le, ha az, az esperes vagy helyettese által az illető lelkész gyűlekezetében a beköszönés alkalmával fogantatosittatnék, — azt a felfogást megdönti azon prot. elv, mely a lelkészi kar tagjait méltóság tekintetében egyenlőknek tartja, és csakis a közigazgatási terhek hordozásában és ebből folyó felelőségre nézve tesz különbséget, de megdönti azon bevett gyakorlat is, hogy az avatás nem egy egyházi testület, hanem egy egyházközség gyűlekezetének jelenlétében, sőt annak szereplése igénybevételével — gyűlekezeti éneklések között -- hajtatik végre.

A lelkésziktatás vagy beköszönés alkalmával, ha az egyházmegye képviselői csak néma tanui lennének a templomba az új lelkész beköszönésének, az egész cselekmény elveszitené megindító és a népéletre kiható erkölcsi erejét, sőt azon intézkedéssel, hogy az egyházmegyei küldöttség tevékenysége a presbyteriumba tereltetik, democraticus szervezetünket határozottan visszafelé fejlesztenők, a mennyiben minden intézményünk a gyűlekezeti népéletre s annak befolyására lévén fektetve, ezen alapnak mellözése egyáltalán nincs megokolva. Miért is egyházkerüle-

tünknek 1883-ban alkotott, erre vonatkozó szabályzatát lényegében érintetlenül kívánjuk meghagyni, és pedig oly módon, hogy: az e.-megyei esperes és gondnok vagy ezek helyettesei képviselik a beköszönés alkalmával az egyh. megyét. Az egyházi vagy a világi képviselő a gyülekezeti éneklés után álljon ki az urasztalához, tartson rövid beszédet, üdvözölvén a gyülekezetet és lelkészt. Ezután a választott lelkész megtartván beköszönő beszédét, az iktatást végző lelkész rövid szóval ajánlja őt a gyülekezet szeretetébe. Ezután presbyteri gyűlés tartassék, hol az egyháznak ingóságokban lévő értékei leltár mellett a beköszönt lelkész gondjaiba ajánltatnak.

Az esperes avatást és iktatást illető javaslatot és indokolást e. m. közgyűlésünk magáévá teszi.

A püspökavatást és iktatást a javaslattal szemben egymástól nagyon is elválaszthatónak tekintjük, annyira, hogy míg az avatást föltétlenül elvetjük, addig a beiktatást lehető legünnepélyesebbé kívánjuk tenni. Az ünnepély ily részlete gyanánt óhajtjuk a megválasztott püspöknek ünnepélyes meghívását a ker. gyűlésbe, — mely ha lehetséges — a templomba, a gyülekezet jelenlétében nyitassék meg; a megjelent püspököt a főgondnok vagy a főjegyző majd az ünnepélyes eskü elhangzása után az új püspök programbeszédjét tartsa meg. A délelőtti gyűlés berekesztése után

a püspök a tisztelgő és üdvözlő küldött-ségeket fogadja, ennek sorrendje eleve megállapítandó.

Ezen elvi álláspontra nem a reformoktól való idegenkedés, nem a külsőségekhez vagy megszokáshoz való ragaszkodás vezette e. m. közgyűlésünket, hanem azon tény, hogy az általunk javasolt külsőségeknek látszó részletek a magyar társadalmi élet ünnepélyesebb mozzanataiban mind alkalmazást nyernek, miért is hibának tekintenők, ha egyházi életünkből száműzve lennének.

24. Ugyanezen gyűlés 38. sz. határozatával megbizta az egyházmegyéket, hogy az egyházkerületi pénzügyi választmány által készített egyházkerületi „Papi özvegy árvatár“ alapszabályának módosított tervezetét megvitatás tárgyává tévén véleményes jelentésüket 1898. évi tavaszi közgyűlésre terjeszszék be.

E. m. közgyűlésünk a nagyfontosságú kérdést megfontolás tárgyává tévén tekintettel arra, hogy bár az országos gyámin-tézeti özvegy árvatárba fizetendő tagsági illetékek kötelezettsége mellettezen gyámtár évi járulékeinak fedezése súlyos terhet képez a korlátolt anyagi helyzetben lévő lelkészekre és tekintettel arra is, hogy a lelkészi javadalmaknak állami hozzájárulás útján eszközözlendő kiegészítése által épen ezen lelkészek helyzetében tetemes javulás fog beállani és tekintettel arra is, hogy az országos gyámtár által az özvegyeknek és árváknak juttatott segély összeg cse-

kély volta egyáltalán nem teszi feleslegessé a kerületi hasonnemű intézet által nyújtandó gyámolitást, egyhangulag az intézmény további fentartása mellett nyilatkozik vagyis a bizottság többségének tervezetét fogadja el, ugy azonban, hogy az 1-ső §-a azzal a módosítással lépjen életbe hogy a tagok csak 30 évig köteleztessenek a tagsági díj fizetésére, a 2-ik §-a is ezen értelemben módosítandó. A 12 és 13. §. azon meghatározásait, mely szerint megszűnik az évi ellátás a leányokra nézve férjhez menetelekkor. " Ha azonban az árva oly nyomorék, hogy „valamely keresetmódra alkalmatlan, évi ellátásban részesítendő,“ azzal a világos kijelentéssel óhajtának módosítani, hogy „a leányok ha férjhez nem mentek vagy megélhetési keresetmódhoz nem jutottak, hasonlólag a nyomorék árvák is, életük végéig évi ellátásban részesülnek.“

25. Őszi Egyh. kerületi gyűlés 30. sz. a. jkvi pontjában egyházmegyénk arra lett felhiva, hogy az egyházmegyében fennálló papi értekezleti körök alapszabályait terjeszse be az Egyházkerületi közgyűléshez.

Ezen utasításnak megfelelőleg egyházmegyénk a kebelében megalakult Bodrogközi és „Hegyalja-harangodi“ lelkészi értekezleti körök alapszabályait az Egyházkerületi közgyűléshez beterjeszti.

26. Az erdőhorvátii egyház azon kérelemmel járul egyházmegyei közgyűlésünkhöz, hogy az

egyházkerületi pénztárból felvenni szándékolt 800 forintnyi kölcsön tárgyában beadott kérvényét az Egyházker. közgyűléshez pártolólág terjesztené fel.

Egyházmegyei közgyűlés tekintetbe véve azon okokat, melyek az erdőhorvátii egyházat a kölcsön felvételére kényszerítik, kérvényét a főtitst. Egyházkerület hathatós pártfogásába ajánlja.

27 Indítványoztatott, hogy miután egyházmegyénk számos egyház községének van orgonája s csak javítása és tisztítása, ha mindenik egyház külön-külön maga gondoskodik arról, meglehetősen sokba kerül és nehezebben eszközölhető, mintha egy oly szerződésileg állandósított orgona készítővel lenne egyezségünk, ki rendszeresen és megállapított időközökben köteles lenne a javításokat és tisztításokat eszközölni; kéressék tehát fel a főtitst. Egyh. kerület, hogy gondoskodjék egy orgonakészítővel való szerződésről, ki a kerületi egyházak összes orgonáit a változatok számának arányában megállapított árért, s meghatározott időközökben megvizsgálná, kitisztitaná, esetleg kijavitaná.

Közgyűlésünk ezen életrevaló indítványt magáévá tévén, azon kérelemmel terjeszti azt a főtitst. Egyházkerületi közgyűléshez, hogy azt szintén elfogadni és kiviteléről gondoskodni meltóztassék.

28. Mult évi őszi közgyűlésünk 41. sz. jkvi pontjával a hogykai egyház azon kérelme, hogy oda segédlelkész-tanító rendeltessék be, a főtitst. Egyh. kerülethez terjesztetett fel elintezés végett. Az Egyh. kerület ugyancsak őszi közgyűlésének 100. sz. jkvi pontjában egyházmegyénk utján arra

hívja fel a hogykai egyházat, hogy mindenekelőtt tanítóról gondoskodják, esetleg az államsegély igénybevételeivel is. A lelkeszi hivatal sorsáról való végleges intézkedést a lelkeszi fizetésnek állami törvényhozás útján munkába vett rendezőse utáni időre halasztja, addig pedig a hogykai lelkeszi teendők ellátása feletti intézkedéssel c. meggyénket bizza meg Bálint Dezső sárospataki lelkesz erre nézve jelenti, hogy az esperes ur megbízása folytán ő vállalta el a hogykai egyházban a lelkeszi teendők ideiglenes végezését, egyuttal jelenti azt is, hogy a hogykaiak a főtiszi kerületnek az iskola felépítésére és tanító beállítására vonatkozó rendeletét óhajtanák mielőbb megvalósítani, miután van némi iskolai alapjok is, lépéseket tettek e cél megvalósítására, az iskola épület számára vonatkozó adatot és tervezetet azonban Meczner Gyula főgondnok betegsége miatt nem terjeszthették be, jelen közgyűlésünkre. Mindezek figyelembevételevel arra kéri az e. m. közgyűlést, hogy ez ügyben oly módon intézkedjék, hogy a t. évben az iskola építést megkezdhessék és be is fejezhessék.

Közgyűlésünk belátva az iskola felállításának sürgős voltát, nehogy ezen ügy az alakóságok miatt jövő őszi közgyűlésünkig fennakadjon s az iskola építés a folyó évben elmaradjon, kiküldi Bálint Dezső, Debreczeni Bertalan és Meczner András tanácsbirákat, hogy a helyszínén járjanak utánna, miféle alapjai vannak a hogykai egyháznak, melyek az iskola építésére fordíthatók s ezek figyelembevételevel és az egyház főgondnokának meghallgatásával készíttessék el az iskolaópi-

téshez szükséges építészeti és költségvetési terveket, ezeket terjesszék a f év május hó 11-én Miskolcra tartandó tavaszi Egyházkerületi közgyűlésre megválasztott egyházmegyei képviselőink elé, a kik ezuttal felhatalmaztatnak arra, hogy legjobb belátásuk szerint hozott határozatukat megerősítés végett az egyházmegye nevében terjesszék fel a főtiszt Egyh. kerületi közgyűléshez

29. Az egyházmegyei lelkeszi értekezletek vonzóbbá tételére vonatkozó javaslat elkészítésére mult évi őszi egyh. megyei közgyűlésünk Radácsy György theol. tanár elnöklete alatt Páricsy József és Hézsér Emilt kérte fel.

Miután Komjáthy Gábor volt főjegyző, az értekezleti jegyzőkönyveket még ezideig sem küldte meg, ujlag felhivandó, hogy azt a bizottság elnökéhez haladéktalanul küldje meg.

30. Őszi közgyűlésünk 29 sz. a. jkönyvi pontjában utasította a golopi egyház presbytériumát, hogy a nagy mértékben felszaporodott illeték egyénértéki adó és tanítói nyugdíj tartozás ügyét jelen közgyűlés idejéig rendezze.

Egyházmegyei közgyűlés, az egyházlátogató küldöttség azon jelentését, hogy az ottani adó-ügyek teljesen rendezettek csupán illeték-egyénerék adóból maradt fel 20 frt 32 kr. hátralék, tudomásul veszi.

31. Őszi egyh. megyei közgyűlésünk jkönyvének 30 pontja egyházlátogató küldöttséget megbizta, hogy jelen gyűlésünkben adjon jelentést

arról, hogy a golopi egyház által a Hutka-féle 210 frtos alapítványi tőke felerésze vissza helyeztetett-e már?

Egyházlátogató küldöttség jelenti, hogy a golopi egyház presbytériuma ígéretet tett, hogy ezen összeg egy részét még a f. évben okvetlen vissza fogja téríteni.

32. Egyházlátogató küldöttség jelenti, hogy miután a karádi lelkész özvegye a férje halála alkalmával felmerült temetési költségtöbblet követelésétől elállott: a gondnokot az őszi közgyűlés jkönyvében 23-ik pont alatt foglalt köteleztetése alól felmentette.

Egyházmegyei közgyűlés a jelentést tudomásul veszi.

33. Az 1896. évi tavaszi közgyűlés 40. sz. határozatára vonatkozólag Kónya András lelkész jelenti, hogy a presbitérium az egyházmegye utasításának megfelelőleg Weisz Simon h.-németii lakos bérlővel az egyház részéről a haszonbéri szerződést a kívánt értelemben megkötötte a szerződést jóváhagyás végett bemutatja.

A közgyűlés Kónya András lelkész tanácsbíró jelentését tudomásul veszi és a bemutatott szerződést a maga részéről jóváhagyja.

34. Szánthó István a múlt évi közgyűlés 22. pontját illetőleg jelenti, hogy Silbiger Mór miskolczi lakos volt bérlő ellen a hátralékos haszonbéri összeg perutjáni érvényesítését máig sem kísérelhette meg, mert a vonatkozó árverési jegyzőkönyvet nem kapta vissza az egyházmegyétől.

E. m. közgyűlés felhívja nevezett lel-

készt, hogy a bérletre vonatkozó árverési jegyzőkönyvet az egyházmegyei levéltárból kikérvén, vett megbízatásához képest a peres eljárást mielőbb indítsa meg.

35. Ugyancsak Szánthó István jelenti, hogy a közgyűlés 52. sz. a. határozatához képest, a b.-sárai fiókegyház javait az 1897. évi szept. 5-én felvett és beterjesztett jegyzőkönyv szerint bérbe adta.

Eljárása helyeslőleg tudomásul vétetik az árverési jegyzőkönyv úgy a bérösszegre mint a feltételekre vonatkozólag megerősítettik.

36. Debreczeni Bertalan egyházmegyei ügyész az őszi közgyűlés 26. sz. jegyzőkövi pontjára vonatkozólag jelenti, hogy Török Lajos l.-pólyáni és Majoros István ágcsernői volt gondnokokat hátralékban maradt tartozásaik iránt nem perelhette, mert erre vonatkozó ügyvédi megbízást nevezett egyházaktól máig sem kapott.

Egyh.-m. közgyűlés úgy a lelesz-pólyáni, mint az ágcsernői egyház előljáróságát felelősség terhe alatt utasítja, hogy a peres eljárás megindításához szükségelt ügyvédi meghatalmazást Debreczeni Bertalan ügyész urhoz haladéktalanul terjeszse be, s felkéri az ügyész urat, hogy őszi e.-m. közgyűlésünkre eljárása eredményét jelentse be.

37. Tóth Lajos s.-hidvégi lelkész s tanácsbíró őszi e.-m. közgyűlés 33. pontjában foglalt megbízatásához képest jelenti, hogy Major Sándor a berzéki magtárra vonatkozólag számodást azért nem adott be, mivel az egyházmegye ily irányu felhi-

vását nem kapta és mivel 1896 évet megelőzőleg az egyházlátogatás, minden évben helyeslő tudomásul vette számadását, tehát csakis 1896.—97. évről érzi magát kötelezettnek elszámolni.

A számadást kiküldött tanácsbíró meg is ejtette és erre vonatkozó írásbeli jelentését a közgyűlésnek ezennel be is terjeszti, a melyben részletesen tünteti fel a magtár jelenlegi állását s miután a számadást helyesnek találta, kéri Major Sándor magtári gondnok részére a felmentvényt megadni.

E.-m. közgyűlésünk Tóth Lajos tanácsbíró ur eljárását s jelentését helyeslőleg tudomásul veszi, Major Sándornak, a берзэki 1896. és 1897 évi magtári számadására vonatkozólag a felmentvényt megadja.

38. Bálint Dezső tanácsbíró jelenti, hogy a Bodrogközi f. sz. társulat által kisajátított visi egyház lelkészi és tanítói földjei után máig is a nevezett egyház fizetvén az adót, tekintettel arra, hogy ez az ügy annyira bonyolulttá vált, hogy minden valószínűség szerint a törvény rendes útjára lesz terelendő, indítványozza, hogy ez az ügy Debreczeni Bertalan e.-m. ügyésznek adassék ki.

E.-megye közgyűlés határozatilag kimondja, hogy ez az ügy elintézés végett kiadatik az egyh.-megye ügyészének, utasítja azonban a Visi egyház lelkészét, hogy a vonatkozó és szükséges adatokat haladéktalanul bocsássa a nevezett e.-m. ügyész rendelkezésére.

39. A Lábás Menyhértné és a szentesi egyház közt fenforgó, a múlt évi őszi közgyűlés 21.

sz. jkvi pontjával függőben hagyott peres ügyre nézve, egyházmegyei ügyész jelenti, hogy a pert nem indíthatta meg, mert bizonyos iratokra van szüksége, melyeket a levéltárból ezideig nem volt alkalma megszerezni.

Az iratok beszerzése s az ügy lebonyolítása továbbra is egyházmegyei ügyészre bízatik.

40. Mult évi őszi közgyűlésünk 51. sz. jkvi pontjában a szentesi egyháznak megengedett, hogy bizonyos földeket nyilvános árverésen eladhasson, úgy azonban, hogy az árverés Debreczeni Bertalan e.-m. ügyész felügyelete és ellenőrzése mellett eszközöltessék. A szentesi egyház erre nézve jelenti, hogy az eladásra vonatkozólag az azonosítási munkálatot mérnök által elkészítette.

Miután így az árverésnek mi sem áll utjában, felhivatik a szentesi egyház, hogy azt az e.-m. ügyész közbenjöttével fogantossítsa.

41. Debreczeni Bertalan az egyházak és lelkészek községi pótdójjára vonatkozó munkálatát jelen közgyűlésünkre sem terjeszthetvén be.

Ezen ügy továbbra is függőben hagyatik.

42. Mult évi őszi közgyűlésünk 36. sz. jkvi pontjával Szinyei Gerzson és Bálint Dezső ki lettek küldve, hogy a tolesvai egyházban a leköszönt gondnok számadását vizsgálják át, az új gondnoknak, s adják át valamint e.-m. gondnok ur felkérte, hogy a tolesvai iskola állami kezelés alá vétele iránt a kir. tanfelügyelőségénél járjon közbe.

Erre nézve a kiküldöttek jelentik, hogy a volt

gondnok számadását megvizsgálták s átadták az új gondnoknak, továbbá megnézték az iskolai épületet s azt teljesen megfelelőnek találták, végre összeírták azon jövedelmi forrásokat, melyek a tanító fizetésére fordíthatók, a mi évente 80 forintot tesz. Az iskolai alapról való összeírást az e.-m. gondnok ur közvetítésével áttették a zemplénmegyei kir. tanfelügyelőséghez, hogy a tanítói fizetésnek 400 frtra való kiegészítése végett az államségélyt mielőbb kieszközölni sziveskedjék. Gondnok ur végre jelenti, hogy a tanfelügyelő urtól nyert értesülése szerint az iskola ügye rövid idő alatt el lesz intézve.

Mindezen jelentések helyeslőleg tudomásul vétetnek.

43. Mult évi őszi közgyűlés 38. sz. jkvi pontjára vonatkozólag e.-m. ügyész jelenti, hogy a bereczkii egyház képviselőjében özv. Kelner Ignáczt beperelte.

Tudomásul vétetik.

44. Mult évi őszi közgyűlés 69. sz. jkvi pontjával függőben hagyatott az egyházmegyei lelkészi értekezletnek vonzóbbá tételére vonatkozó javaslatkészítés ügye. Miután a szükséges jegyzőkönyv még most sem küldetett be az esperes urhoz.

Az ügy továbbra is függőben hagyatik.

45. Egyházlátogatás jelenti, hogy a ricsei egyház a lelkészi és tanítói lakszobák kideszkáztatása iránti egyházmegyei utasításnak eleget tett.

Tudomásul vétetik.

46. E.-megyei küldöttség jelenti, hogy Kakon az egyházi faiskola területéből a község 350 □-ölet

kér azon a jogczimen, hogy ez a terület 32 év előtt a község által ajándékozott az egyháznak.

Egyh. m. közgyűlésünk nem engedi meg, hogy az egyház jogos tulajdonát képező ingatlan birtokrész hármily czimen is elidegenitessék, ezuttal utasítja az egyházi előljáróságot, hogy a jelzett faiskolát a legrövidebb idő alatt telekkönyvileg az egyház nevére kebeleztesse.

47. Olvastatott a kaki egyház azon kérelme, hogy közhirdetés végett az egyh. kerületi közgyűlésnek ajánltassék.

Közgyűlésünk tekintettel a kaki egyház hiveinek csekély számára, tetemes adósságaira és nagymérvű megterheltesseire, szívesen ajánlja a kaki egyházat egyházkerületünk egyházaiban eszközendő közhirdetésre.

48. Olvastatott a tállyai járás egyházlátogatóságának a szerencsi egyházra vonatkozó jegyzőkönyve, mely szerint a tanító fizetés felemelést kér azon indokból, hogy ő annak idején 80 tanköteles gyermek tanítására lett meghiva, holott a tankötelesek száma a százat is meghaladja, továbbá, hogy az egyház tandíj czimen sokkal többet vesz be az egyesektől, mint a mennyit neki fizet.

Az egyházmegye közgyűlése e kérdésben, annak bővebb felvilágosítása és megvizsgálása nélkül nem határozhatván, megbizsa Tóth Lajos és Kóczán Miklós tanácsbíró urakat, hogy a nevezett egyházban megjelenvén, az ügyet megvizsgálják és lehetőleg egyezség útján megoldáshoz juttatni igyekezzenek.

49. A megyaszói járás egyházlátogatói jelentik, hogy a *berzéki* egyház presbyteriuma azon kérelemmel járul az egyh. megyei közgyűléshez: engedjék meg nekik az eddig tanítói alap czímen kezelt 556 frt 58 krnak a közpénztári tőkékhez való csatolása, miután tanítói állomás szervezésére ugy sincs kilátásuk

Egyházmegyei közgyűlés beleegyezését adja. hogy ezen tőkének „tanítói alap“ czímen való kezeltetése megszűnjék, — azonban elrendeli, hogy ezen összeg, mint oly tőke kezeltessék, melynek csupán kamatai használhatók fel és kizárólag tempomjavítási czélokra.

50. U. a küldöttség jelenti, hogy a *berzéki* egyházban a tanítói alap-tőke ez évben kevesebbnek találtatott, mint a múlt évben. A tőke apadás onnan állott elő, hogy a lelkész özvegye által visszafizetett 100 frt nem a tanítói alap, hanem a közpénztári tőkék között számoltatott el.

Egyházmegyei közgyűlés szigoruan utasítja a *berzéki* egyház presbyteriumát, hogy ez a 100 frt is alaptőkét képezvén, azt az eddigelé „tanítói alap“ czímen kezelt tőkéhez csatolja s kamatai a fentebbi szám alatt jelzett czélokra fordíthatók.

51. Egyházlátogatóság jelenti, hogy a zsadányi községi tanító Kárpáthy Péter a b.-sárai ref. hivek szegény sorsu gyermekeit nagy önfeláldozással tanítja, miért is indítványozza, hogy ezen szolgálataért 20 frt fizetessék neki évenként a b.-sárai tanítói földek jövedelméből.

Közgyűlésünk tekintettel a b.-sárai községi tanítónak azon szolgálataira, me-

lyeket a ref. vallásu gyermekek tanítása körül eddigelé is tanusított, tiszteletdíj gyanánt részére évi 25 frtot engedményez a b.-sárai tanítói földek jövedelméből, azon kikötéssel, hogy a szegény sorsu ref. vallásu b.-sárai illetőségü tanköteles gyermekek tandíjmentesek legyenek.

52. Egyh.-megyei látogatóság Legyes-Bényéről jelenti, hogy a lelkész évi 4 frt 26., a tanító 2 frt 29 kr. községi póttadóval lett megterhelve, hivatalukkal járó földbirtokuk után.

E.-megyei közgyűlésünk érdekelt feleket utasítja, hogy a törvénnyel ellenkező kirovás ellen Zemplén vármegye közigazgatási bizottságánál keressenek jogorvoslatot s őszi egyh.-megyei közgyűlésünkre jelentsék be eljárásuk eredményét

53. U.-a. látogatóság jelenti, hogy az ágcsernői templom annyira roskadozó állapotban van, hogy az, az életbiztonságot fegyveti, miért is közigazgatási hatóság rendelete alapján be fog zártni

Közgyűlésünk a kistárkányi segédlelkészt megbizva, hogy a templomépítésre megkivánt összeg előteremtésére nézve a gyülekezet kebelében tegye meg a szükségelt lépéseket; ha netalán önerejükből képtelenek lennének az építkezési összes költségeket fedezni, őszi e.-megyei gyűlésünkhöz terjeszszék be a conventhez intézett tőkesegélyerti kérvényüket.

54. Egyh. m. látogatóság jelenti, hogy a láczai tanítói lak máig sincs kideszkázva.

Közgyűlésünk szigoruan utasítja a láczai egyházközség előljáróságát, hogy őszi gyűlésünkig ezt a mulasztását helyrepolitni elodázhatlan kötelességének ismerje.

55. U. a. látogatóság jelenti, hogy a királyhelmecezi egyház illeték-egyenértéki adóhátráléka 200 forintra emelkedett.

Utasittatik az egyházi előljáróság, hogy ezen tartozásának kiegyenlítéséről első sorban is saját pénztára, illetve az egyház hiveinek megterheltetésével is gondoskodjék : az esetleg felmerülő hiánylat fedezése végett a conventi segélyt is igénybe vehetik.

56. Egyházlátogatás jelenti, hogy Olasz-Liszván a lelkész fizetéséből tetemes hátrálék van a hiveknél.

Egyházmegyei kormány szigoruan utasítja a presbyteriumot, hogy a fizetési hátrálékokat haladéktalanul behajtva, eljárása eredményéről rövid idő alatt az esperesi hivatalnak jelentést tegyen.

57. U. a. jelenti, hogy Bodrog-Halászon, a lelkész és tanító fizetéséből nagy hátrálék maradt a hiveknél.

Egyházmegyei kormány felelősség terhe mellett utasítja a presbyteriumot, hogy a hátrálékban levő fizetési járulékokat haladéktalanul behajtani s eljárása eredményéről rövid idő alatt az esperesi hivatalnak jelentést tenni halaszthatlan kötelességének ismerje.

58. U. a. küldöttség jelenti, hogy Kenézlőn az egyházi magtár annyira zavart és rendezetlen

állapotban van, hogy róla számadás sincs, sőt az egyházlátogatás szigorú meghagyása dacára sem készítette el a presbyterium a magtár számadást.

Egyházmegyei közgyűlés nagy megbotránkozással értesül a kenézlii egyház eme fontos vagyonának ily rendetlen kezeléséről, annyival is inkább, mivel tudomása van arról, hogy a magtárban jelenleg két évi készlet is van, felkéri azért esperes urat, miszerint a kenézlii egyház lelkészét és gondnokát, fegyelmi vizsgálat terhe mellett utasítsa, hogy magtári számadásának rövid határidőn belül leendő elkészítése, valamint a magtár minden ügyeinek rendezésére.

59. U. a küldöttség jelenti, hogy Bodrog-Kereszturban a lelkész fizetéséből némi hátrálék maradt kint.

Utasítatik az egyház presbyteriuma ezen fizetési hátrálékok pontos behajtására.

60. U. a. jelenti, hogy Megyaszón a lelkészlak kivételével, minden egyházi épület elhanyagolt és roskadozó állapotban van.

Egyházmegyei közgyűlésünk, egy ilyen jó anyagi viszonyok közt levő egyháztól megvárja, hogy egyházi épületeit diszes állapotba helyezze s elvárja, hogy ennek megtörténtéről legközelebbi gyűlésünkre az egyházi előljáróság jelentését beterjeszti.

61. U. a. küldöttség jelenti, hogy legyesbényei lelkész adókönyve az 1895-ik év végéig bár nem tüntet fel adóhátrálékot, mégis a hátrálék rovatban az 1896-ik évről már 98 frt 84 1/2 kr. szerepel.

Egyházmegyei közgyűlés utasítja az egyház lelkészét, hogy a törlés iránti felbontási kérvényét Zemplén vármegye közigazgatási bizottságához nyújtsa be, annak megtörténtéről s eljárása eredményéről őszi egyházmegyei gyűlésünkre tegyen jelentést.

62. U a. küldöttség jelenti, hogy Török István lácza lelkész a monyhai tanyai iskolában általa teljesített vallástanításért, a főtiszteletű egyházkerület által részére kiutalt 50 frtot az általa végzett szolgálattal szemben elégtelennek találja, miért is kérelmezi tiszteletdíjának legalább 100 frtra leendő felemelését.

Egyházmegyei közgyűlésünk folyómodó lelkész kérelmét nem teljesítheti, a mennyiben sem az egyházmegye, sem pedig a főtiszteletű egyházkerület, ez idő szerint nincs abban a helyzetben, hogy tiszteletdíját felemelhetné.

63. Egyházlátogatás jelenti Erdő-Bényéről, hogy Bakos Bálint 1885-ik évben, mint akkori gondnok, a Ferenczy-alapítványból 50 frtot kölcsön adott ki Kenizley Péternek, a ki később minden vagyon hátrahagyása nélkül Amerikába távozott.

Miután Bakos Bálint volt gondnok, szabályszerű kötvény és jótállás nélkül adta ki az 50 frt kölcsönösszeget, — könnyelműleg és szabályellenesen cselekedett, miért is nevezett az 50 frt visszatérítésében egyh. m. közgyűlésünk elmarasztalja s annak haladéknélküli megfizet-

tésére kötelezi, — az egyházi előjáróság pedig utasítatik, hogy ezen ügy elintézéséről, őszi közgyűlésünkhöz beterjessze jelentését.

64. Egyházlátogatók jelentik Vámosujfaluból, hogy Sipos Bertalan volt gondnok 13 frttal adósa maradt az egyháznak a végelszámolás alkalmával.

Felhivatik Sipos Bertalan vámosujfalusi volt gondnok, hogy a jelzett összeget feltétlenül köteles az egyház pénztárába vissza fizetni, a mennyiben azon mentsége, hogy ezen összegből 9 frtot Szivák Imre budapesti ügyvédnek tokaji fuvar díjába fizetett, nem fogadható el; — mert Szivák Imre ur, mint állami ügyvivő, fuvardíjat sem nem követelhetett, sem el nem fogadhatott; miért is utasítatik az egyházi előjáróság, hogy ezen összeget behajtani s eljárása eredményéről őszi közgyűlésünkre jelentést tenni, kötelességének ismerje.

65. Őszi egyházmegye közgyűlés 18. sz. pontja alatt, a vámosujfalusi egyház hátrálékos adóügyének megvizsgálásával, egyházlátogató küldöttség bízott meg.

Egyházlátogató küldöttség azon jelentését, hogy ezen hátrálékos adóügy akként rendeztetett, hogy a tanítói javadalomhoz tartozó földek haszonbérbe lettek kiadva, s a befolyó jövedelem ezen adók törlesztésére lesz fordítandó, — egyházmegyei közgyűlésünk tudomásul veszi.

66. Egyházlátogatóság őszi egyh.-megyei köz-

gyűlés 22. sz. jkvi pontjára vonatkozólag jelenti, hogy Szánthó István b olaszii lelkésznek a b -sárai egyház tulajdonát képező földek, bérleti összegét illető számadásait átvizsgálta és ezuttal beterjeszti; ezek szerint 1891. okt. 1-től 1897. decz. 31-ig különböző ezimeken bevételezett 1434 frt 42 krt, kiadott ugyanczen idő alatt 258 forint 98 krt. Maradvány 1175 frt 44 kr, mely összegből 502 frt 63 kr. a sárospataki takarékpénztárban van elhelyezve 672 frt 81 kr., két darab váltó és ugyanannyi kötvény ellenében jóhitelű egyéneknek kölcsön gyanánt adatott ki.

Közgyűlésünk miután a beterjesztett számadás minden bevételi és kiadási tételét igazoltaknak találta, ezen jelentést tudomásul veszi. Szánthó István lelkészt a jelzett időtartamra és a beterjesztett adatokra vonatkozólag a további felelősség alól felmenti.

67. U. a látogatóság jelenti, hogy a megyaszói egyházban az évi szükségletek fedezésére négyszáz egynehány forintnyi adót vetettek ki, azonban a kivetésnél nem jártak el kellő igazságossággal, a mennyiben az egyháztagok vagyoni állására való tekintet nélkül minden ingatlan vagyonnal biró egyháztagra 1—1 frt vettetett, míg a teljesen vagyontalan zselléreket fejenként 50 krral terhelték meg.

Közgyűlésünk osztozik az egyházlátogatók felfogásába s az alkalmazott két osztályba sorozást nem tartván igazságosnak és helyesnek, felhívja a megyaszói egyháztanácsot, hogy a kivetést, az egy-

háztagok anyagi állásához mérten módosítsa s erről őszi közgyűlésünkre jelentést tegyen.

68. Az időszaki bíróság tagjaiul megválasztottak:

Egyházi részről. Gecsey Péter és Kónya András rendes-, Bálint Dezső póttagoknak, világi részről Meczner András rendes-, Debreczeni Bertalan és Szinyey Gerzson póttagoknak.

69. Bálint Dezső és Debreczeni Bertalan küldött tanácsbírák jelentik, hogy a visi templom építésére vonatkozó terv és költségvetés szabályszerűen elkészítettetett s ennek alapján a megfelelő árlejtés útján az építési szerződés Simon Elek vállalkozóval 3425 frt összegben megkötötett.

Az egyházmegye közgyűlése a bemutatott tervet, költségvetést s ennek alapján kötött építési szerződést jóváhagyja és megerősíti azon hozzáadással, hogy Bálint Dezső t. bíró urat az építés feletti további ellenőrzés- s felügyeletre felkéri.

70. Ugyanezzel kapcsolatba előterjesztetvén az építési költség fedezésére vonatkozó kivetési tervet.

Miután az szabályszerűen eszközöltetett s az érdekelt egyháztagok részéről fellebbezéssel megtámadva senki részéről nem lett, — a kivetés megerősítettik.

71. Az egyházmegyében levő tanítói körök alapszabályaikat megerősítés végett ezideig nem küldötték be.

Az egyházmegye tanító-köreinek elnökei utasítatnak, hogy őszi közgyűlé-

süinkre alapszabályaikat Bálint Dezső tanügyi bizottsági elnökhöz küldjék be.

72. Olvastatott Klein Adolfnak egyházmegyénkhez intézett azon kérelme, hogy a vámosujfalusi ref. lelkészszel hat évre kötött bérleti szerződését oly módon erősítse meg, hogy a bérlet a bérbeadó lelkész elhalálozása esetén is érvényben maradjon.

Miután ily szerződések megerősítése nem tartozik az egyázmegye hatásköréhez, hanem kizárólag a lelkész és bérlő magánügyét képezi; s miután az egyházmegye nem járulhat oly kötés megerősítéséhez, mely a jelenlegi vámosujfalusi lelkész esetleges hivatali utódját lelkészi javadalmának mikénti élvezetében korlátozná, — a kérvény a szerződéssel együtt a kérvényezőknak visszatadnak.

73. Kaki egyház beadványában jelenti, hogy a m. kir Pénzügyminiszter 48069/II. 97. sz. végzészével megengedte, hogy az egyház 1898. okt. 15-től kezdve három év alatt egyenlő részletekben törlessze le állami és egyenértéki adóban felmerült hátrálékát; ezzel kapcsolatban azon kérelmét terjeszti be, hogy azok a tanítók, kik adófizetési kötelezettségüknek nem teljesítése által juttatták az egyházat jelenlegi helyzetébe, a hivataloskodásuk időtartamára eső állami adóhátráléknak a kaki egyház pénztárába eszközrendő visszatérítésére egyházmegyei beavatkozással köteleztessenek.

Egyházmegyei közgyűlésünk utasítja a kaki egyház előljáróit, hogy a törlesztési kötelezettségnek pontosan tegyenek eleget, nehogy az állam által nyújtott ked-

vezményt elveszítse, Debreczenyi Bertalan e.-m. ügyész ur pedig felkéretik, hogy Szathmáry Ferencz ez időszerint kaki tanítót 14 frt 75, Bandur Miklós idrányi tanítót 18 frt 77, Korocz Dániel szikszói tanítót 10 frt 74, Bacsik János bolgasi tanítót 14 frt 77 krajczárban feltüntetett állami adóhátrálékaiknak kielégítésére, illetve ezen összegeknek a kaki egyház pénztárába leendő visszatérítésére hívja fel. Záros határidőt engedvén nekik tartozásaiknak lerovására.

74. Tisza-luczi egyház azt a kérelmét tejeszti be, hogy új tanítói állomást szervezvén, az egyházmegyei hatóság adja jóváhagyását ahhoz, hogy a Nt. esperes urhoz megerősítés végett beterjesztett és már meg is erősített díjlevél alapján hirdethessen pályázatot.

E.-m. közgyűlésünk a pályázat kiírását megengedi ugyan, de a közgyűlés mellőzésével megerősített díjlevelet érvénytelennek nyilvánítja s utasítja a t. luczi egyház előljáróságát, hogy szabályszerűen kiállítandó díjlevelet három példányban terjesztsze be őszi közgyűlésünkhöz elbirálás, illetve megerősítés végett.

75 Hegedüs János kenézlői tanító, indokul hozván fel azon gyanusító és goromba bánásmódot, melyben az egyház hivei által részesített: ezen tanítói állomásról leköszönt s a kisdobszai egyház tanítói állomását, a melyre meghivatott: elfogadta.

Egyházlátogató küldöttség Hegedüs János a helyzetének tarthatatlan voltára való tekintetből a

tanitónak időközi változását indokoltnak tartja, habár az a kerületi szabályrendelettel ellenkezik is.

Egyházmegyei közgyűlés a felhozott és beigazolt okoknál fogva az egyházlátogató küldöttségnek e tárgyban kifejtett véleményét magáévá teszi s *kivételesen* megengedi, hogy Hegedüs János a kisdobszai egyház meghívását elfogadhassa; de ugyanakkor kötelességévé teszi a kenézlői egyház presbitériumának, hogy a lehető legrövidebb idő alatt a tanítói állomás betöltése iránt intézkedjék.

76. Olvastatott Máthé Gyula karcsai ref. lelkész kérvénye, melyben a lelkészi fizetéseknek, állami hozzájárulással 600, illetve 800 frtig tervbe vett kiegészítése alkalmából, — leányegyházára való tekintetből, lótartási átalány megállapítását, — illetve a lótartási átalánynak lelkészi javadalmából való leszámítolását kéri az egyházmegyei közgyűléstől.

Ezen kérvény időelőtti, a mennyiben törvényhozásilag vagy szabályrendeletileg még nincs intézkedés a fölött, hogy mily czimü megterheltetések vonhatók le a lelkészi fizetésből, s miért is annak elbirálásába egyházmegyei közgyűlés még nem bocsátkozhatik.

77. Olvastatott Abaházy József lizskai lelkész kérvénye, melyben „Jelentő iv“-ének helyesbitését azon alapon kérelmézi, mivel abban a lakóház és kert haszonélvezete 140 koronában lett felvéve.

Bár egyházmegyei közgyűlésünk érdemileg a kérelem elbirálásába nincs jo-

gositva bocsátkozni, mindamellett megvizsgáltatván kérelmező ügye, ugy találattott, hogy felhozott érvelése a valóságnak nem felel meg, mert a lakóház és kert évi hasznobére, a lelkészi fizetéshez, — a „Jelentő ív“-ekben nincs hozzá számítva.

78. Olvastatott a lizskai egyház kérvénye, melyben egy köves, elpusztult és hozzavezető út hiányában használhatatlan 1020 □ öl területű parlag szőlőnek 70 frtért leendő eladhatását kérelmezi.

Egyházmegyei közgyűlésünk az eladást elvileg helybenhagyja, de mivel a szabályszerű szerződés közgyűlésünk elé nem terjesztetett be, azt jóváhagyás végett az egyházkerületi közgyűléshez sem küldheti tel.

79. Olvastatott a lizskai egyház kérvénye, melyben az egyházmegye jóváhagyását és pártfogását kéri arra, hogy egy új iskolát építhessen, és második tanítói állomást is szervezhessen, amennyiben 140 tanköteles gyermek befogadására a jelenlegi tanterem elégtelen, s a tanító azoknak alapos neveltetését nem eszközölheti. — Kiköti azonban, hogy az új tanítói állás javadalma, a vallás és közokt. m. kir. miniszter rendelkezése alatt levő állami alapot terhelje s az egyházközség pedig tanítóját szabadon válassza.

Egyházmegyei közgyűlésünk a lizskai egyház kérelmét, a fenti kikötések miatt nem teljesítheti, a mennyiben az állami törvények szerint az államilag fenntartott tanítói állások betöltésének joga, kizárólag a vallás és közokt. miniszter jogkörébe

tartozik, azonban a kir. tanfelügyelőség útján megkísérlelheti, hogy a lizskai egyház azon kedvezményben részesüljön, miszerint ezen tanítói állomás betöltésénél, a vallás és közokt. miniszter ur, — kizárólag a ref. vallási tanítókat vegye a pályázat alkalmával figyelembe.

80. A hernád-németi egyház presbiteriuma, beadja az egyház által építeni szándékolt, tanító-lak tervezetét és költségvetését, — kérve annak helybenhagyását, és egy építési felügyelő kiküldetését.

Egyházmegyei közgyűlés, a beadott építési tervezetet és költségvetést elfogadja s helybenhagyja. — A tervezetet felülvizsgálat s esetleges helyesbítés végett, — a királyi tanfelügyelőség útján, — a megyei építészeti hivatalhoz leendő felterjesztés végett, az egyház előljáróságának vissza származtatja.

81. 1897-ik évi tavaszi egyházmegyei közgyűlésünk — a számvérvőszék indítványa alapján, a legszigorubb felelősség kötelezettsége alatt utasította, a szomatori egyház lelkészét és gondnokát, hogy a pontosan elkészítendő 1896-ik évi számadást, őszi közgyűlésünket megelőző nap délutánjára, nyugtákkal kellőleg felszerelve Sárospatakra hozzák be. — Azonban a szomatori egyház lelkésze és gondnoka eme rendeletnek eleget nem tévén, — ellenökben őszi közgyűlésünk 25-ik pontja értelmében a fegyelmi eljárás elrendeltetett.

Egyházmegyei közgyűlésünk, egyházlátogató küldöttség azon jelentése alap-

ján, hogy a szomatori egyházigazgatói számadását, nagy és gyötrelmes munkával végre is sikerült rendbe hozni, — a fegyelmi eljárást elrendelő határozatot feloldja. Azonban az egyházlátogató küldöttség által 115 frtban elmarasztalt Borcsik József gondnokot Nagy Károly lelkésszel együtt — kihallgatás végett, — valamint azon célból is, hogy az egyház tőkepénzeinek s kötvényeinek rendezése, végre valahára eszközölhető lehetne — Sárospatakra rendeli. — Megbizván Debreczeny Bertalan, Szinyey Gerzson, Bálint Dezső, Dr. Finkey Ferencz, s Erdélyi Józsefet, hogy egy általuk meghatározandó napra a jelzettek beidézni, — s ezen ügyet lehetőleg rendezni sziveskedjenek.

82. Olvastatott a kisdobszai ev. ref. egyház presbyteriumának kérvénye, az egyház részére vásárolt ingatlanok vételére vonatkozó adásvevési szerződés jóváhagyása s a régi temető kertnek az egyház javára leendő tkvi átírási átírási támogatása iránt.

Az egyházmegyei közgyűlés örömmel vesz tudomást az egyház vagyonszerzéséről s készséggel is adná meg a jóváhagyást a kötött ügyletnek; — tekintettel azonban arra, hogy a kérvényhez csatolt adásvevési szerződésből kitűnőleg is a megvásárolt ingatlanok eladóknak telekkönyvi tulajdonát nem képezik, ez idő szerint az adás-vételhez a jóváhagyását nem adhatja meg, annak daczára sem,

hogy eladók saját költségükön kötelezték az eladott, illetőleg megvásárolt ingatlanokat a tkvi átírásra alkalmas állapotba hozni; mert szabályul szolgál, hogy az egyházak által vásárolt ingatlanok tiszta tkvi tulajdont képezzenek.

A régi temetőkert átírására nézve pedig az egyházmegye a saját hatáskörében nem intézkedhetik, mert a pusztá használat nem képezhet alkalmas jogcímet a tulajdonszerzésre, egyéb, a szerzési címet igazoló okmányt pedig a presbyterium nem csatolt kérvényéhez.

83. A t-szadai egyház kérdést intéz közgyűlésünkhöz az iránt, kell-e neki az egyház gesztelyi birtokaiért községi adót fizetni.

Miután a polgári törvények világosan előírják, hogy az ingatlanok után — bárhol lakják azok tulajdonosa — a községi adót fizetni kell, közgyűlés igennel felel a kérdésre.

84. Ugyancsak a szadai egyház presbyteriuma egy adásvevési szerződést terjeszt egyházmegyénkhez megerősítés végett, mely szerződés szerint a szadai egyház megvenné a szadai ref. iskola nevéen álló gesztelyi ingatlanságot, illetőleg egyház és iskola tulajdonául telekkönyvezett ingatlannak az iskola nevéen álló $\frac{1}{3}$ -át az egyház nevére íratná rá. Az egyháztanács jegyzőkönyve szerint az egyház ez átíratást azon célból tenné, hogy az iskolák bekövetkezendő államosítása esetére, a midőn véleményük szerint az állam elvenné az iskolák

vagyonát, az ingatlanságot egyháza részére bizto-
sítsa.

Közgyűlésünk a szerződést, habár ab-
ban az egyház vagyona iránti aggódó
gondoskodást lát, nem erősítheti meg, mert
az iskolai vagyont is egyházi vagyonnak
tekinti s jogi lehetetlenségnek tartja, hogy
az egyház magamagától vegyen birtokot.
Az adásvevési szerződésnek tehát itt nem
lehet helye, legfeljebb átiratásról lehetett
volna szó. Különben az egyház által előre
látott eshetőség, az iskolák államosítása s
az iskolai alapok bevonása, oly messze
jövőben van s oly bizonytalan eshetőség,
mely nem igazolja eléggé a tervezett
ügyletet.

85. Ugyancsak a szadai egyház presbyteriu-
ma kéri közgyűlésünket azon határozata megerő-
sítésére, mely szerint az egyházban a lelkész és
tanító fizetési kulcsának megtartásával, a termény-
beli fizetés beszédési módja a szerint változtat-
nék meg, hogy a hivek által fizetendő gabona il-
letményeket, illetve ezek árát nem magok a lel-
kész és tanító, hanem a gondnok szedje be és
pedig minden véka gabona helyett ezután állan-
dóan 1 frtot. Az így befolyó 352 frtot a lelkész és
tanító díjazására az egyház pénztára egészítené ki
480 frtra, a mi a lelkész és tanító díjlevel szerinti
díjazásának megfelel.

Egyházmegyei közgyűlésünk miután
a tervezett módosításban semmiféle díjle-
vél módosítást nem lát, sőt azáltal a hivek
egyházi terheinek könnyítése éretik el,

miután az egyház pénztára a beadott presbyteriumi kimutatás szerint állandóan tetemes felesleget mutat s így a beszédési módokat megváltoztatásával járó terhet könnyen megbirja s miután végül a módosításba, a mellékelt közgyűlési jegyzőkönyvi kivonat szerint, az egyház közgyűlése készséggel beleegyezett s az ellen senki sem fellebbezett, jóváhagyja és megerősíti a presbyterium határozatát s annak végrehajtására a presbyteriumot felhatalmazza.

86. Az elnökség indítványára közgyűlésünk Katona György sárospataki lakos, nyug. mérnöknek, ki egyházmegyénk számos egyházában az egyházi és iskolai építkezéseknél mindenütt és mindig a legnagyobb készséggel szolgált kitűnő szakértői tervekkel és felvilágosításokkal,

a legmelegebb elismerését és köszönetét fejezi ki s őt erről jegyzőkönyvi kivonattal értesíteni határozza.

87. Olvastattak Kastély Miklós ideiglenesen szabadságolt golopi tanító, Furik Jánosóstófalvai előkönyörgő. Balog József volt tanító özvegyének segélyért való folyamodványai.

Kérvényezők közül első sorban is Kastély Miklós mint teljesen vagyontalan és súlyos idegbaja miatt minden fizetés nélkül egy évre szabadságolt tanító, valamint a többiek is a segélyosztó bizottság figyelmébe ajánlatnak s kérvényeik esperes urnak átadatnak.

88. Az alsó-zempléni ev. ref. egyházmegye számvevőszékének 1898. ápril 12-én Sárospatakon tartott üléséről felvett

j e g y z ő k ö n y v.

Jelen voltak: Meczner Béla gondnok elnöklete alatt: Bálint Dezső, Kónya András Ölbey János, Hézsér Emil, Erdélyi József és dr. Finkey Ferencz jegyző

Tárgyalás alá vétetvén az egyházmegye egyes egyházainak számadásai, azokra a számvevőszék következő megjegyzéseket és következő határozatokat hozta:

I. Sárospataki járás

1. *Bodrog-Halász*, 2. *B.-Olaszi*, 3. *Tolcsva*, 4. *Erdő-Bénye*, 5. *Sima*, 6. *Sárospatak* és 7. *Tokaj* számadása teljesen rendben van.

8. *Vámosujfalu* számadása szintén rendben van, de a számadás most sem nyomtatott iven lett beadva Felhivatik a gondnok, hogy jövőre nyomtatott ivet használjon a számadás készítésénél.

9. *O.-Liszka* számadása rendes. Mintán azonban az egyháznak 5–6 ezer forintnyi tőkéje körülbelől 50 egyháztagnál nagyrészenben jótállás vagy betáblázás nélkül van elhelyezve, felhivatik az egyházi előljáróság, hogy minden egyes adósság levelet jótállókkal irasson alá, hogy az egyház követelése jobban biztosítva legyen s erről a következő egyházlátogatóknak számoljon be.

10 *Hogyka* nem terjesztett be számadást, miután az egyház főgondnoka betegsége miatt nem volt oly helyzetben, hogy azt elkészíthesse. Felhivatik, hogy jövőre 1897. és 1898. évről szóló számadásait együtt terjessze be.

11. *Kenézlő* számadása egyetlenegy nyugtával és ellennyugtával sincs igazolva. Utasítatik, hogy a nyugtákat és ellennyugtákat küldje be.

12. *B.-Keresztur* és 13. *Erdő-Horváti* számadása rendben van, de mindkét egyházban a számadások szerint sok kamat, illetőleg egyházi adóhátralék van. Felhivatnak az illető gondnokok, hogy a hátralékokat szedjék be és arról az egyházlátogatásnak jelentést tegyenek.

14. *Vis* számadása is rendben van, csak annyi kifogásolni való van benne, hogy 180 frt 34 krnyi tulkiadását a templom alapból fedezte s ezt mint kölcsönt a tőkepénzek táblás kimutatásában nem jelezte.

II. **Megyaszói járás.**

1. *Megyaszó*, 2. *Kis-Dobsza*, 3. *Hernád-Kak*, 4. *Sajó-Hidvég*, 5. *Takta-Szada*, 6. *Gesztely* és 7. *Hernád-Németi* számadása teljesen rendben van.

8. *Legyes-Bénye* számadása szintén rendben van, de a számadás nem nyomtatott ivre van irva s $6\frac{1}{2}$ öl fa a lelkész fizetéséből ismét hátralékban van. Felhivatik a gondnok, hogy a számadást jövőre nyomtatott iven terjeszse be s a hátralékot egyenlitse ki.

9. *Csanálos* számadása szintén rendes, de nincs világosan kitüntetve, hogy 75 frt 31 kr. kamat befizetés tőkésített-e, vagy hová fordított. Felhivatik a gondnok hogy erről a jövő egyházlátogatásnak számoljon be.

10. *Sóstófalva* számadása rendes. Fvkk János még mindig nem fizette meg ama hordó bor árát, melyről évekkal ezelőtt hátralékban maradt. Miután a gondnok több ízben sikertelenül lett már

az egyházmegye által ezen tartozás behajtása iránt megintve, felhívja a sóstófalvai egyházi előljáróságot, hogy a jelzett összegnek behajtására nézve tegye meg a szükséges lépéseket.

11. *Berzék* számadása ellen több kifogása van a számvevőszéknek. Ellennyugtái hiányosak. A kiadások némelyike törvénytelen, nevezetesen a fuvarosoknak, a fuvardijak a fahordóknak, a melyek rendesen napidijaknak vannak felszámítva, aminek semmi alapja nincs. Tőke kimutatásában is több pontosság kívánatos. Felhivatik a gondnok, hogy az illetéktelenül kifizetett napidijakat a felvevőkkel téríttesse vissza s mindezekről a legközelebbi egyházlátogatásnak számoljon be.

12. *Kesznyéten* számadása rendes, hanem a fa-illetmény beszállításáért fizetett 4 frt 50 kr és az ismétlő iskolások tandíja gyanánt az egyház pénztárából kiadott 9 frt 30 krt nem lehet helyeselni.

13. *Tisza-Lucz* számadása teljesen rendben van, de felette részletes. Jövőre igyekezzenek a csoportosításra.

14. *T.-Harkány* kiadásait csak részben igazolja nyugtákkal. E hiány pótlására utasítatik.

III Czigándi járás

1. *Örös*, 2. *Luka*, 3. *Czigánd*, 4. *Lácza*, 5. *Ricse*, 6. *Semjén*, 7. *Nagy-Rozvány*, 8. *Karcsa*, 9. *Karád* számadása teljesen rendben van

10. *Páczin* számadása szintén teljesen rendben van, csak a tőkék kimutatásánál, illetőleg a kamatok összegezésénél vannak összeadási hibák.

11. *Karos* nem tett eleget a számvevőszék azon múlt évi határozatának, hogy magtári állománya s magtári tőkepenze minden jövedelmét és kiadásait jövőben a közpénztári számadásban tüntesse

fel, sőt számadását még jobban összezavarta, a mennyiben egyes tételeket p. a magtári tőkék folyó évi kamatait bevételezte, míg ellenben a múlt évi tármaradványt. folyó évben befizetett tőkét, az eladott gabona értékét kihagyta s ezeket csak a magtári tőkék számadásánál tünteti fel. Miután ezen és egyéb számadási hibák miatt a különben nyugtákkal szabályszerűen felszerelt számadást oly zavarosnak tüntetik fel, hogy így papiroson rendbe sem hozható, annak a helyszínén leendő pontos elkészítése s a gondnoknak ily irányban való kitanítása végett Ölbey János számvevő küldetik ki Karosra.

IV. Tállyai járás.

1. *Golop*, 2. *Ond*, 3. *Tállya*, 4. *Pthrügy* és 5. *Monok* számadása teljesen rendben van.

6. *Mád* számadása szintén rendes, de a bevételben 68 frt 93 kr. kamat van feltüntetve, holott ennek megfelelő tőkéről nincs kimutatás. Felhívatik a gondnok, hogy e hiányt jövőre pótolja.

7. *Csobaj* számadásában az 1. tétel alatti nyugták összege 1 frttal kevesebb, mint a mennyiről a gondnok számol. Bevételben van 400 frt tőke után járó kamat, de a tőke nincs kimutatva. Ezen hiányokat jövőre pótolni köteles.

8. *Szerencs* és 9. *Zombor* számadásában összeadási hibák vannak. Jövőre az összegezésekre több gondot fordítsanak.

10. *Báj* számadásában szintén némi hiba van, amennyiben az alapítványi tőkéknél a 6 sorszám alatt „kihelyezett tőke“ és „tartozási tőke“ összege ugyanaz, holott a megjegyzés szerint a kamat a tőkéhez lett csatolva.

11. *Takta-Kenez* számadása igen részletes. Az egyszerű tételeket igyekezzék jövőre csoportosítani. A tőkéről nincs kimutatás, holott az egyháznak tőkének kell lenni, mert a számadáshoz van csatolva a lelkésznek egy eredeti „nyugtá”-ja, melyben elismeri, hogy 100 frtot felvett az egyház tőkéjéből. Utasítatik a gondnok, hogy a tőkéről jövőre kimutatást készítsen s a lelkésznek kiadott összegről is szabályszerű jótállással ellátott kötelezvényt vegyen s az eredeti nyugtát tartsa meg.

12. *Tarczal* számadásába az alapítványi tőkék második összesítésénél számadási hiba csuszott be, miért is a 2653 frt 51 kr. tétel 2643 frt 51 kr-ra helyesbitendő. A számadás szerint 3 frt 20 kr. kamathátralék mutatkozik s miután ez több év óta ismétlődik, ennek eredete felől az egyházi előljáróságtól felvilágosítás kérendő.

13. *Tisza-Ladány* számadása rendes. Egy becsatolt nyugta szerint az egyház 1103 frt költséggel orgonát készíttetett, azonban erről a számadásban nincs említés téve. Felhivatik a gondnok, hogy jövőre mutassa ki azon alapot, melyből az orgona készíttetett.

V. Szentesi járás.

1. *Bereczki*, 2. *Nagy-Kövesd*, 3. *Kis-Géres*, 4. *Szentés*
5. *Lelesz* számadása teljesen rendben van.

6. *Kis-Kövesd* és 7. *Perbenyik* számadása tetemes kamathátralékokról tanuskodik. Az illető gondnokok felhivatnak a hátralékok behajtására.

8. *Szomotor* két évről terjesztett be számadást. Az 1896-ról szóló számadásban több hiba és hiány van. Így a bevételi rovat 2. száma alatt bevezetett összeg nem 281 frt 17 kr, hanem 278 frt 17 kr s

igy a bevételi végösszeg 812 frt 91 krra helyesbitendő. A bevételi összegekről a lelkész és a presbyterium ad ellennyugtákat, holott a tőke és kamatfizetőktől és földbérlőktől kellett volna azokat beszerezni. Nyugtákkal nincs igazolva a kiadás 1., 3, c) d) és g) pontja, a 4., 6., 9., 15., 20., 21., 22 és 23 tétel. Az 1897-iki számadásban a bevételek szintén csak a lelkész és presbyterium által igazoltatnak. A kiadások több tétele itt sincs igazolva, így a 8, 9, 11 tételek. A kiadások összegezése hibás, nem 192 frt 52 kr, hanem csak 182 frt 62 kr. Felhivatik a gondnok, hogy mindezen hiányokat a legközelebbi egyházlátogatás előtt pótolja.

9. *Bacska*. Táblás kimutatása teljesen helytelen. Az egyházlátogatásnak ujat készítsen.

10. *Nagy-Géres*. A táblás kimutatásnál a tőkék után befolyt 72 frt 65 kr. kamatból és 50 frt tőkebefizetésből csupán 48 kr. kamat van a rendes bevételek közé vezetve. A 122 frt 17 kr. a tármadványhoz irandó, erről a gondnok az egyházlátogatás előtt számoljon el.

11. *K.-Helmecz*. Ugy a bevételi, mint a kiadási rovatban számadási hibák vannak. A bevétel 1014 frt 85 krra, a kiadás 988 frt 50 krra s a tármadvány 26 frt 05 krra helyesbitendő.

12. *Agárd* számadásában csekély összeadási hiba van. Ellennyugtái és táblás kimutatása hiányos. Jövőre pótolja.

13. *Leányvár* számadásában szintén kisebb hibák vannak. Így a kiadási 8 tételnél csatolt nyugták nem 5 frt 50 krt, hanem 6 frt 90 krt tesznek ki. A 30. tételnél 12 frt „ital“ czimén szerepel!

14. *Tárkány* számadása meglehetősen zavaros-

nak tünik fel, amit főleg az okoz, hogy csupán Kis-Tárkány terjesztette be számadását, Nagy-Tárkány ellenben nem s mégis bizonyos összegekről oly nyugták vannak, melyek mindkét község javára szólnak. De még így is érthetetlen sok tétel. Ugy a kiadás 3-ik tétele 116 frt 66 kr, a csatolt nyugta ellenben 349 frt 98 krról szól. Az orgona alap, mint kihelyezett tőke 2 frttal többnek van feltüntetve, mint az ugyanezen czimen befizetett tőke. Az erdő alaptőke összege is hibásan van feltüntetve. Kamathátralék tetemes. Mindezen hiányok a legközelebbi egyházlátogatásig pótlandók és az előtt lesznek igazolandók, különösen felhívatik a nagy-tárkányi gondnok, hogy számadását akkorra szintén készítse el.

15. *Véke* számadásában úgy a bevételi, mint a kiadási rovatban több hiba van. A tármaradvány 48 frt 9 krra helyesbitendő. A magtári számadás összegezése is hibás.

16. *Ágcsernő*. Tőkekimutatást nem adott. Jövőre pótolja.

17. *Lelesz-pólyán* számadásában néhány összeadási hiba van, a tármaradvány ehez képest 104 frt 26 krra helyesbitendő. Tőkekimutatást szintén nem adott. Jövőre ezt pótolja, valamint a magtári számadás eredményeit venné a rendesszámadásba.

18. *Vajdácaska* a táblás kimutatásban nem számol el 170 frt magtári tőke kamatáról. Az egyházlátogatás előtt számoljon el.

19. *B.-Vécs*. Kiadásai nincsenek nyugtákkal igazolva.

Végül miután a számvévőszék több helyen, így különösen Gesztelyben, Hernád-Németiben és Tarcalon tapasztalta, hogy a 15 kros tanítói nyug-

dij járulék az egyházpénztárából fizettetik, holott ennek törvényes alapja nincs, általános szabályként kéri kimondatni a számvevőszék, hogy e nyugdíj járulék seholsem fizethető az egyházi közpénztárból s a gondnokok felelősség terhe alatt ügyeljenek, hogy ilyen kiadások jövőre a számadásokban elő ne forduljanak.

Közgyűlés a számvevőszék mindezen jelentéseit tudomásul veszi, az ajánlott határozatokat közgyűlési határozattá emeli, azon változtatással, illetőleg megtoldással, hogy a szomatori egyház számadási ügyére nézve a közgyűlés más helyütt már intézkedvén, ez tekintendő határozatnak, továbbá a tarczali egyház 3 frt 20 kr. kamathátrálékára vonatkozólag az illető lelkészi előadásából meggyőződve a közgyűlés, hogy itt egy bonyolodott peres ügyről van szó, azt elintézés végett az egyházmegyei ügyésznek adja át.

89. Olvastatott egyházmegyei tanügyi bizottságunknak az egyházmegye főhatósága alá tartozó népiskolák szellemi és anyagi állapotát feltüntető és nagy gonddal összeállított jelentése az 1897/98. iskolai év első feléről; ezen elnöki jelentésnek következő részei rendeltettek jegyzőkönyvbe vétetni.

Statisztikai rész.

Egyházmegyénk lélekszáma 1897. decz. 31-ig bezárólag 47147. — (99-el több mint félévvel s 3183-al több, mint 10 évvel ezelőtt.) Vajha ily kedvező volna az arány egy évtized múlva is s ne következne be, mitől félünk, rettegünk, hogy a reánk erőszakolt egyházpolitikai törvények, a

szabadalmazott felekezetiellenesség — éppen legerősebb egyházaink hívei között romboló szocializmus, megzavarják fedezetlen sorainkat — Iskolakötelesek száma 6—12 éves koráig 2829 fi, 2650 nő összesen 5479 kevesebb 45-el mint a múlt évben és 1133-al több, mint 10 évvel ezelőtt; 11·2%-a a lelkek számának. Iskolagyakorlók 2692 fi, 2410 leány — összesen 5102, több 285-el, mint egy évvel s 1619-el több, mint 10 évvel ezelőtt. Itt is kedvező az arány. Míg a tankötelesek száma több volt a múlt évben. ma az iskolagyakorlók száma emelkedett a megelőzőt évhez képest, a lélekszám 10·09%-át teszi.

Ismétlő iskolaköteles 1161 fi, 1082 nő, összesen 2243; 87-el több, mint ezelőtt egy s 508-al több mint 10 évvel ezelőtt. annyi mint a lélekszámnak 4·8 %. Ismétlő iskolát gyakorolt 348 fi, 307 nő; 665 összesen; 7-el kevesebb mint egy évvel és 328-al kevesebb mint 10 évvel ezelőtt, — annyi, mint az iskolakötelesek 29·2%-a. — Ugy látszik, hogy az utótkbi évtizedben megfordított a viszony az ismétlő s mindennapi iskolát gyakorlók száma között, míg emennek száma napról napra emelkedik, amaz ily arányban fogy.

A mi az iskolák szellemi állását illeti, — talán soha sem volt ily kedvező, mint a minőt az egyházlátogatási jegyzőkönyvek mutatnak fel a legközelebbi félévről. Kitünő iskolánk van 36 (múlt évben 29, 10 évvel ezelőtt 21) Szada. Erdőbénye fi s leány, Sárospatak 2 leány, Liszka, Kenézlő, Tokaj. Nagy-Kövesd, Nagy-Géres. Bacska, Lelesz, Kir.-Helmech, L-Pólyán, Véke, Szentes, Kis-Géres, H.-Németi, Tisza-Lucz fi s leány, Har-

kány, Ladány. Ráj, Kenéz, Ond, Tállya, Tarczal nagyobb iskola. Karád, Nagy-Karos, Páczin, Czigánd 2. Rozvág, Ricse, Lácza, Örös.

Dicséretes 17 helyen: Luka, Karcsa, Csobaj, Szerencs, Tarczal kisebb iskola. H.-Kak, Kesznyéten, Megyaszó fi. L.-Bénye. Harkány fi, Vajdácska, Agárd, Tárkány, B.-Olaszi. Sárospatak fi, B.-Halász, Vis, — mult évben 25 helyen. —

Kielégítő 16, (mult évben 11, itt tehát némi esés van) u. m. Sima, Erdőhorváti, Vámosujfalu, Kis-Kövesd, Ág-Csernő, Szomotor, Sajóhidvég, Berzék, Gesztely, Sóstófalva, Csanáros, Kis-Dobsza, Megyaszó leány, Zombor, Karád kisebb, Semjén. Gyenge 1. Leányvár

Kielégítőből kitünő lett Bacska, hol a lelkész Verebélyi József tanított, dicséretes Agárd, tanítója Borcsk Gábor. Dicséretesből kitünő lett Nagy-Géres, tanítója Deák János, Ond, tanítója Filep Endre, Erdőbénye, tanítója Sulyok János, Hook Margit. Harkány tanítója Kis Miklós s. lelkész, Báj, tanítója Barka István. Gyengéből kielégítő Sima, tanító Putnoki Mihály.

Kitünőből dicséretes lett Kesznyéten, kielégítő Karád kisebb iskola

Nincs minősítve öt iskola, u. m. Pthrügy, Monok, Golop, hol a járványos betegség miatt bezárt iskolákban nem volt a vizsga megtartható. Hogyka s Tolcsván, hol nincs tanító s szünetel a tanítás.

Az osztályok számát tekintve VI osztályu van 3, V. osztályu 28, IV. osztályu 16, III osztályu 4, II. osztályu, hol csak egy tanító tanit egyedül Leányvár.

Rendes tanító van egyházmegyénkben 56,

ideiglenes, segéd 5, nős 47, nőtlen 11, özvegy 2, hajadon 3, okleveles 58, oklevéllel nem bírók: Révai Miksa karádi, Gönczi Gábor semlyéni, Kovács János csobaji, Csutoros Benő leányvári, Bajkai Imre király-helmeczi tanítók.

Tanítói lak a legtöbb helyen jó karban van, rossz Tisza-Luczon. Erdőhorvátin s Megyaszón mindenik.

Törvényszerű a tanterem 56 helyen. Nem törvényszerű sőt rossz Erdőhorvátin, Kenézlő, Berzék, Kis-Dobszán, Megyaszón 2, Zomboron. Kellőleg felszerelt iskola van 10, hiányosan felszerelt 48 helyen.

Iskolai alap van összesen: pénzben 6806 frt 47 kr. földbirtokban 14 kat. hold.

Testgyakorda van 22 helyen, tornaeszközökkel ellátva csak O. Liskán.

Faiskola van 34 helyen, ebből rendezett 19, rendezetlen 15.

Iskoláinkban tanult más vallásu:

Római katolikus	147 fi	107 leány	összesen	254
Görög katolikus	36 fi	29 „	„	65
Ágostai hitvallásu	10 „	1 „	„	11
Izraelita	53 „	79 „	„	132
	246 fi	216 leány	összesen	462

A más vallásuak 19-el jártak többen iskolánkba, mint a múlt évben, a mi iskolás növendékeink 9·04%,-át képezik.

Ime népiskoláinkra vonatkozó s elég kedvező statisztikai adatok, a melyek valószínűleg ma már jobban megfelelnek a valóságnak, mint csak a közel múltban is.

Egyházakra és egyesekre vonatkozó észrevételek.

Tanügyi bizottság — az elnöki jelentés alapján — a következő javaslatokat terjeszti e. m. közgyűlésünkhöz.

1. A beérkezett adatok szerint a tanítói lakrosz állapotban van T.-Luczon és Megyaszón. A tanterem messze áll a törvényszerűségtől Megyaszón és Zomboron.

Megütközéssel értesül közgyűlésünk arról, hogy e. megyénk legvagyonosabb egyházai között Megyasszó és T.-Lucz tanterme és tanítói laka legszegényebb egyházunkkal — Zomborral — egyenlő rangsorozatba jutott, miért is egyházmegyei közgyűlésünk úgy a megyasszói mint a t.-luczi egyház előjáróságának szigoruan kötetességévé teszi, hogy a tantermeknek és tanítói laknak — a törvény által előírt kellékek szemmel tartásával, — eszközrendő átalakítása vagy újból építésére nézve a szükséges lépéseket megtenni mulaszthatlan kötelességének ismerje, a Zombori egyház pedig utasittatik, hogy a tanteremnek egyelőre — a néhány forintba kerülő — kideszkáztatásáról gondoskodjék. Mindezen egyházaktól ősz e. m. gyűlésünkre a jelentés bevaratik.

2. Tóth Lároly pthrügyi, Gagy Károly lizskai tanító, — kik mindketten kitünő érdemeket szereztek a népnevelés terén, kik már a mult ősz közgyűlésen is melegen ajánltattak némi segélyezésre, újból ajánlólag terjesztetnek elő.

E. m. gyűlésünk Tóth Károlyra mint sok anyagi kárt is szenvedett és kitünő

valamint Gagyi Károlyra mint szintén fáradhatlan szorgalmu tanítóra felhivja a segélyosztó bizottság figyelmét.

3. T. ü. bizottság nagyon szép elismeréssel emlékezik meg Hegedüs János kenézlői tanító és Lábos Endre I.-pólyáni tanítók szép sikert feltűnő tanítói működéséről.

E m. közgyűlésünk jól eső örömmel értesül említett tanítók hivatalos buzgó-sága és szorgalmáról, s őket is mint érdemes és szegénységgel küzködő tanítókat a jövő segélyosztás alkalmával az illetékes bizottság figyelmébe ajánlja.

4. U. e. bizottság jelentése szerinte megyénkben több olyan népiskola van, hol a törvény által megszabott létszámon felül még annyian látogatják az iskolát, hogy egy másik tanítót is teljesen igénybe vennének, ezen túl népesség következtében a tanítás eredménye sem lehet kielégítő.

E. m. közgyűlésünk felhivja az ilyenek gyanánt felemlített: czigándi, ricsei, liszkai, kis-géresi, I.-ladányi, szerencsi, h.-németii és kesznyéteni egyházak előljáróságait arra, hogy az iskolák túlnépességének megszüntetése céljából, új tanítói állások szervezésére nézve — akár önjölkéből, akár állami segély igénybevételeivel — sürgősen tegyék meg a szükséges lépéseket. Ez irányban tett lépéseikről őszi közgyűlésünkhöz jelentést terjeszzenek be.

5. Gérecz Károly a tanügyi bizottság egyik tagja ezen megbízásáról való lemondását beterjeszti.

E. m. közgyűlésünk sajnálattal veszi

tudomásul a szakképzettséggel bíró és ügybuzgalmat tanúsított biz. tagnak távozását, helyette Gagyi Károly liszkai tanítót választja meg a tanügyi bizottságba.

6 Az egyh. ker. tanügyi bizottság újított alap szabályai értelmében az egyházmegyék egy-egy tanító képviselőt is választanak az egyh. ker. tanügyi bizottságba.

E. m. közgyűlésünk ezen állásnak elfoglalásával jelen jkv 7. számú jkvi pontja szerint Bartha János kesznyéti tanítót bizta meg, s részére a közigazgatási pénztárból ugyanazon napi díj állapítatik meg, mely az egyh. ker. lelkész-képviselők számára meghatározva van.

90. Mindezen jegyzőkönyvi pontok felolvasás után
hitelesítve lettek.

I.

Jegyzőkönyv.

Felvétellett az alsózempléni ev. ref. egyházmegye közigazgatási bíróságának 1898. évi április hó 14-én Sárospatakon tartott ülésében.

Elnökök: Keresztury József esperes és Meczner Béla gondnok. *A bíróság tagjai:* Zombory Gedő, Bálint Dezső, Páricsy József, Szinyey Gerzson, Meczner András, Debreczenyi Bertalan és Gecsey Péter tanácsbírák. *Jegyző:* dr. Finkey Ferencz e. m. aljegyző.

Tárgyalás alá vétetett *Szopó János* tokaji kir. eljárásbíó, ref. egyházttag egyházi adó tartozási ügye, melyben az egyházmegyei közigazgatási bíróság, az ügy előadása, a vonatkozó ügyiratok felolvasása után, a nevezett s szabályszerűleg megidézett de meg nem jelent tokaji egyházttag távollétében, egyhangulag következőleg

ítélt:

A tokaji ev. ref. egyháztanácsnak Szopó János tokaji lakos egyházttagra vonatkozó adó kivetése helyben hagyatik s Szopó János tokaji lakos egyházttag köteleztetik 24 frtnyi egyházi adó tartozásának a jelen ítélet kézbesítésétől számított 30 nap alatt leendő megfizetésére, nem teljesítés esetére a tokaji egyháztanács

utasítottván a polgári hatóság segélyének az Egyházi Törvények 5. §-a értelmében eszközendő igénybevételére

Indokok:

Az ügyiratok hiteles tanúsága szerint Szopó János ev. ref. vallásu szülőktől származott s államhivatalnoki minősítvényi táblázatában ev. ref. vallásu-nak bejegyzett kir. aljárásbíró 1891. évben került Tokajba s mint ilven, egyházi törvényeink szerint a tokaji ev. ref. egyház kebelébe tartozó egyénre a tokaji ev. ref. egyháztanács a zsinati törvények 15. és 16. §§-ai értelmében helyesen vetette ki az egyházadót. E törvényszakaszok szerint ugyanis mindenki, hat heti ott lakás után, azon egyház-községben tartozik teljesíteni egyházi kötelességeit, a melyben állandóan tartózkodik. Szopó János tehát 1892. évtől jogosan és egyházi törvényeink alapján terheltetett meg évi 4 frt egyházi adóval.

Szopó János azon kijelentése, hogy ő nem tekintí magát a tokaji ev. ref. egyházhoz tartozónak, — eltekintve a felekezetünk ellen használt s az ő saját vallástalanságát s erkölcsi felfogásának gyengeségét feltüntető kifakadásaitól — a mi egyházi törvényeinkkel merőben ellenkezik, különösen az 1868. LIII. t.-cz. 8. §-ának rendelkezésével, mely szerint mindenkire addig, míg a törvény rendelkezései szerint vallásfelekezetéből más felekezetbe át nem tért, felekezetének szabályai irányadók és kötelezők, a mely törvényszakasz pedig az 1895. XLIII. tcz. 22. § szerint is érvényben maradt, sőt minden bevett vallásfelekezetre kiterjesztetett.

Miután tehát Szopó János eddigelé a mi fe-

lekezetünk kebeléből törvényesen ki nem lépett, reá nézve a mi e szabályaink és törvényeink feltétlenül kötelezők s merő tiltakozásával nem vonhatja ki magát egyházi kötelelességeinek teljesítése alól. Ezt annyival kevésbé teheti, mert a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék elnökének 940/1897 oln. számú levele szerint, melyet a tokaji lelkészhez hivatalosan intézett, Szopó János az államhivatalnoki minősítvényi táblázatában ev. ref. vallásunak van bejegyezve s így a leghitelesebben és az állami törvények értelmében is az ev. ref. felekezethez tartozónak tekintendő.

Ugyancsak helytelenítendő és elítélendő azon eljárás, melyet Szopó János vélt sérelmének orvoslása tekintetében követett. A tokaji ref. egyháztanács a törvényes szabályok megtartásával vetett ki reá 1892 év óta évente 4 frt. egyházi adót, az adó kivetés, valamint a közszemlére kitétel ideje a szószékből szabály és szokásszerűleg mindég kihirdetett ő az ellen soha sem őlt felszólamlással. Hanem midőn a beszédő egyházfi többszöri sikertelen felszólítás után, 1897. április 10-én az öt évi kifizetetlen adó befizetésére azzal szólította fel, hogy nemfizetés esetében az egyház kénytelen lesz végrehajtáshoz folyamodni ellene, egy a tokaji egyház előljárósága ellen sértő kijelentésekkel s fenyegetéssel halmozott „Felszólamlás-“t intézett a presbiteriumhoz. A presbiterium erre hivatalosan megtudakozza a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék elnökétől, hogy Szopó János csakugyan ev. ref. vallásunak van-e bejegyezve a minősítési táblázatában s miután erre igenlő választ nyer, a lelkész és gondnok által még egyszer hivatalosan felszólítja őt a fizetésre. Miután Szopó

a felszólításra durva kifejezésekkel visszautasítólag felel, a lelkész utasítást kér a nagyt. Esperes urtól a polgári hatóság segélyének igénybevétele iránt. Ez utasításnak megfelelőleg a lelkész és gondnok a községi előljárósághoz fordulnak segélyért, a mi a Zsinati Törvények 5. §-ának megfelelő. Szopó erre a főszolgabírótság útján az alispáni hivatalhoz folyamodik, törvénytelenséggel vádolván a községi előljáróságot, mely a lelkész és gondnok felhívásnak eleget akart tenni s Szopó ellen a végrehajtás megkísérelte. Az alispáni hivatal visszautasítja a folyamodványt, nagyon helyesen utalva arra, hogy ez a kérdés az egyházi hatóságok döntése elé tartozik. Szopó az alispáni határozat ellen a megyei közigazgatási bizottsághoz folyamodik, mely folyamodásának, illetőleg „fellebbezés“-nek helyt adva, utasítja a tokaji főszolgabírót, hogy ez ügyet érdemileg bírálja el. A főszolgabíró decz. 7-ére tárgyalást tűz ki, erre azonban Szopó nem jelenik meg, hanem „bejelentés“-ében a tárgyalást szükségtelennek tartja, mert a közigazgatási bizottság határozatával ő „orvoslás“-t nyert. E helyett azonban még szept. 11-én „felszólamlás“-t küld be főt Kun Bertalan püspök urhoz, kérve őt a törvény ellenesen kivetett és „amugy is elévült“ adó leírására. Főt püspök ur erre 991/1897. sz. leiratában átteszi az ügyet egyházmegyénkhez, mint a fennforgó ügy elbírálásába a Zsinati Törvények 215. §-a szerint egyedül hivatott hatósághoz.

Szopó ezek szerint a helyett, hogy egyházi szabályainknak utána nézve, az illetékes hatóságnál keresett volna orvoslát, politikai és egyházi hatóságok előtt fűt-fát megmozgatott, míg

végre Püspök ur bölcsessége folytán az ügy illetékes elbírálás végett egyházmegyei bíróságunkhoz került.

Az egyházmegyei közigazgatási bíróság az ügyet elbírálandónak tartotta, daczára, hogy a törvényes határidők letelte után került az ügy felülbírálás alá, mert ez ügynek épen a Szopó János elfogultsága, egyházi szabályainkban való járatlansága miatt kellett annyi fórumot megjárnia.

A presbyterium adó kivetése helybenhagyandó volt, mert a Szopó János 1897. április 10-én kelt felszólamlásának legkisebb törvényes alapja sincs. Ami a kivetett egyházi adó mértékét illeti, azt is a tokaji egyház által beterjesztett adókivetési lajstromokból teljesen megfelelőnek látja, mert hasonló állásu egyének még nagyobb összeggel is vannak megterhelve. A fizetendő összeget 24 frtban kellett megállapítani, mert időközben az 1897. évi kivétel is esedékessé vált. Az elévülésre való hivatkozása is Szopónak figyelmen kívül hagyandó volt, mert egyházi törvényeinkben annak semmi alapja sincs.

Jelen ítélet a zsinati törvények 251. §-a értelmében jogerős.

Meczner Béla,
egyházmegyei gondnok,
mint a bíróság világi elnöke.

Keresztury József,
esperes,
mint a bíróság egyházi elnöke.

Dr. Finkey Ferencz,
mint az egyházmegyei bíróság
jegyzője.

II.

Jegyzőkönyv.

**Felvétetett az alsózempléni ev ref. egyházmegye
biróságának Sárospatakon, 1898. április hó 14 én tartott
ülésében**

Elnökök: Kereszury József esperes és Meczner Béla egyházmegyei gondnok. *A bíróság tagjai:* Szinyey Gerzson, Kóczán Miklós világi, Bálint Dezső, Gecsey Péter, Tóth Lajos, egyházi tanácsbírák.
Jegyző: Hózsér Emil.

Őszi egyházmegyei közgyűlés alkalmával Kóczán Miklós és Kónya András tanácsbírák Kun József csanálói tanító tanítói képességének és működésének a helyszínen eszközendő megvizsgálásával lettek megbízva; kiküldött bizottság eljárásának eredményét a következőkben terjeszti elő: Kun József tanító sem hivatottsággal, sem kellő szorgalommal és tapintattal nem bír a gyermek nevelésre és tanításra, az iskolás gyermekek úgy az írás- mint az olvasásban gyakorlatlanok, elannyira, hogy az iskola szellemi állását e tekintetben minősíteni sem lehet. Ezen jelentés alapján és mivel időközileg Kun József erkölcsi magánéletével előidézett botrányok miatt a csanálói egyház presbyterei újabb panaszukat terjesztették be, egyházmegyei közigazgatási bíróságunk következő

határozatot hozta:

Kun József a csanálosi tanitói állásba nem erősíthető be, mivel azon vádak elbírálása, melyeket a presbytérium tagjai emeltek ellene, — a fegyelmi bíróság hatásköréhez tartozik, miért is ellene a fegyelmi eljárás megindítatván, a betérjesztett vádaknak megvizsgálásával Kónya András és Kóczán Miklós bizottsági tagok bizatnak meg.

Okok:

A betérjesztett vizsgálati jegyzőkönyv adatai szerint általában rendkívüli szellemi szegénységet tüntettek ugyan fel a csanálosi iskola növendékei, és a gyermekek szülei nagy mérvben el vannak ez ok miatt keseredve a tanító ellen, de mivel az újabban betérjesztett vádak erkölcsileg is lehetlenné teszik Kun Józsefet arra, hogy a gyermek nevelés terén sikerrel működhessék, a mennyiben az iskolában tanóra alkalmával és az isteni tisztelát szolgálatában is botrányt okozó magaviselettel vádoltatik; ezen vádaknak megvizsgálását a fegyelmi bíróságra kellett átruházni, hogy a vizsgálat megejtésére nézve tegye meg a szükséges lépéseket.

Meczner Bela,
egyházmegyei gondnok,
mint a bíróság világi elnöke.

Keresztury József,
esperes,
mint a bíróság egyházi elnöke.

Hezser Emil,
mint az egyházmegyei bíróság
jegyzője.

III.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett, Sárospatakon az alsó-zempléni ev. ref. egyházmegye közigazgatási bíróságának 1898 évi ápril. hó 14. napján d. e. 9 órakor tartott ülésében

Elnökök : Keresztury József esperes és Meczner Béla egyházmegyei gondnok. *A bíróság tagjai* : Zombory Gedő, Tóth Lajos, Gecsey Péter, Kónya András, Bálint Dezső, egyházi, Meczner András, Kóczán Miklós, Debreczeni Bertalan világi tanács bírák. Kovács Gábor egyházmegyei világi aljegyző, és a karádi választók nagy számmal.

Tárgy:

A Horváth Vincze és társai panaszával meg-támadott karádi második lelkész választási ügy.

Világi elnök a bíróság ülését az ügy megnevezésével megnyitja és megállapítja, hogy a bíróság páros számban alakulván meg, ezeknél fogva Bálint Dezső, mint hivatal korra nézve legifjabb, nem szavaz ;- felkéri azonban ugyanőt, mint most nevezett ügy előadóját, hogy a panaszolt ügyet a bíróság előtt adja elő.

Előadó tanács bíró részletesen és kimerítően ismerteti a panasz tárgyát képező lelkész választási ügyet, felolvassa a panasz feljelentésben foglalt vádak igazolását célzó tanu vallomásokról fölvetett jegyzőkönyveket.

Ezek megtörténte után világi elnök felhívja a jelenlevő karádiakat, nyilatkozzanak az ismertetett ügyre nézve s esetleges észrevételeiket tegyék meg a felolvasott tanuvallomásokra; nemkülömben kifejezetten felhívja őket arra is, hogy az esetben, ha Szakács Imrén kívül még más tanujok is van, a Fürjész Tamás által tett azon ígéretre, hogy a fizetni kötelezett 1 frt 30 kr. párbérből most nevezett lelkész megválasztása esetére 1 frtot elengedni ígért, ugy ezeket a tanukat nyomban jelentsék be a bíróságnak.

Fábián Mihály karádi lakos eme felhívás folytán kijelenti, hogy neki és megjelent társainak, semmi más előadni valójuk nincs, mint az, hogy ők Kovács Istvánt választották meg lelkészükül, ekként nekik más lelkész nem kell, kérésük tehát az, hogy panaszuknak helyet adva, Fürjész Tamás megválasztása semmisnek mondassék ki.

A felolvasott tanu vallomásokra semmi észrevételt nem kívánnak tenni s ugy ő, mint Szakács Imre is határozottan kijelentik, hogy az 1 frt. párbér elengedésre vonatkozó ígéretre más tanujok nincs és ilyet megnevezni sem ők, sem megjelent mintegy 70—80 társuk bejelenteni nem tud.

Ezután a bíróság zárt ülésé alakul s első sorban is Fürjész Tamás megválasztott lelkész kihallgatását rendeli el, azon személyes két rendbeli vádra nézve, mely szerint etetés és itatással korteskedett s továbbá, hogy az 1 frt 30 kr. párbérből megválasztatása esetére 1 frtot ígért elengedni.

Fürjész Tamás megjelenvén, a hozzá intézett kérdésekre teljes határozottsággal mondja, hogy sem az egyik, sem a másik vád nem felel meg a valóságnak; soha senkit megválasztatása érdekében

nem etetett s nem itatott, sem a párbérből az 1 frt elengedését sem Szakács Imrének, sem senkinek soha meg nem ígérte. Eme vádak tehát, valótlanok és rosszakaratu ráfogások.

Ezek megtörténtével beható tanácskozás után a bíróság egyhangulag következően

ítólt:

Az alsó-zempléni ev. ref. egyházmegye közigazgatási bírósága Karádon 1897. évi december hó 12 én megtartott lelkész választást, mely alkalommal Fürjész Tamás lukai ev. ref. lelkész választatott el megerősíti, a felmerült eljárási költségeket 46 frt. 58 krban megállapítja s ezt az összeget a letett 50 frt. ovadákból ezzennel kiutalja.

Indokok:

Fürjész Tamás megválasztását meg kellett erősíteni; mert eltekintve attól, hogy Kovács István abauj-baktai lelkész az Egyházi törvény 207. §-ának 2. bek. értelmében a pályázók sorából hivatalból volt kizárandó, mint olyan egyén, aki illetékes egyházi felsősége és pedig a tiszáninneri egyházkerület bíróságának időszakai tanácsa által. Miskolczon 1897. évi november hó 10-én hozott ítéletével fegyelmi eljárás alá vonatott,

mert eltekintve továbbá attól, hogy nevezett lelkész a választást megelőzőleg a fent hivatkozott törvényszakasz értelmében választhatási jogába törvényes módon visszahelyezve nem lett,

sőt eltekintve attól is, hogy habár a választás megtörténte után Kovács István lelkészt az egyház-

kerület fegyelmi bírósága az E. T. 234. §-ának b. és c. pontjai alapján vétkesnek mondotta ki s fegyelmi büntetéssel is sújtotta, ekként tehát a pályázók illetve választhatók sorából teljes joggal és törvényesen volt kizárható, — ezek daczára mindezekről eltekintve is, meg volt erősítendő a kérdésben forgó választás azért, mert az E. T. ide vonatkozó 214—223 §§-ai, a melyek egyedül szolgálhatnak irányadóul, a legpontosabban be lettek tartva ;

tekintettel már most arra, hogy panaszlók panasz feljelentéseikben előadott vádjukat sem a kihallgatott tanukkal, sem egyébként beigazolni képesek nem voltak ;

tekintettel továbbá arra, hogy Fürjész Tamás megválasztott lelkésznek a párbér elengedésére vonatkozó ígéretét Szakács Imre egyedül álló tanu, igazolja csupán, azonban ezen tanunak vallomása is, míg egyfelől törvényes bizonyítékot nem képez, addig másfelől eme vád komoly figyelembe már csak azért sem jöhetett, mivel ez az állítólagos ígéret még az első választást megelőzőleg történt s továbbá, hogy az ígéretet Szakács Imre maga sem vette komolyan, élénken igazolja az, hogy ő Kovács István egyik leghübb embere volt; mindezeknél fogva a választást megerősíteni és a felszámolt költségeket megállapítani kellett.

Kmf.

Meczner Béla,
egyházmegyei gondnok.
mint a bíróság világi elnöke.

Keresztury József,
esperes,
mint a bíróság egyházi elnöke.

Dr. Kovács Gábor,
mint az egyházmegyei bíróság
jegyzője.

Tárgymutató.

I.

A rendkívüli közgyűlés jegyzőkönyvéből.

1. Bálint Dezső 4.	6. Hogykai egyház 4.
2. Debreczeni Bertalan 4.	7. Lelkészek 3, 7
3. Deák János 7.	8. Liszkai egyház 6.
4. Egyházak 2, 7.	9. Özvegyek 7.
5. Gecsey Péter 5.	10. Tanítók 7.

II.

A rendes közgyűlés jegyzőkönyvéből.

Lelkészekre vonatkozók :

1. Abaházy József 77.	18. Komjáthy Gábor 29, 44.
2. Bálint Dezső 6, 28, 42, 68, 69, 81.	19. Kárpáthy Péter 51.
3. Bartha János 7.	20. Meczner András 6, 28, 68.
4. Bajusz Imre 8.	21. Meczner Béla 14, 18.
5. Bakos Bálint 63.	22. Miskolczy József 14.
6. Borcsik János 81.	23. Máthé Gyula 76.
7. Debreczeni Bertalan 28, 36, 38, 39, 40, 41, 68, 73, 81, 88.	24. Nagy Károly 81.
8. Erdélyi József 81.	25. Páricsy József 29.
9. Dr. Finkey Ferencz 81	26. Rácz Ábrahámné 12, 13.
10. Gecsey Péter 6, 68.	27. Radácsy György 29.
11. Gál Endre 8.	28. Sulyok János 8.
12. Hézszer Emil 22, 29	29. Szabó István 8
13. Hegedüs János 75.	30. Szilágyi Géza 10, 11.
14. Katona György 86.	31. Szinyey Gerzson 42, 68, 81.
15. Kónya András 6, 22, 33, 68.	32. Szánthó István 34, 35, 66.
16. Kóczán Miklós 6, 48.	33. Tóth Lajos 16, 22, 37, 48.
17. Dr. Kovács Gábor 5.	34. Török István 62.
	35. Vitányi Bertalan 6.
	37. Zitás Bertalan 4, 17.

Egyházakra vonatkozók :

1. Ágcsernő 36, 53, 88.
2. Berzók 49, 50, 88.
3. B.-Halász 57.
4. Csanálos 88.
5. Csobaj 88.
6. Egyházak 15, 88.
7. Esperes 18, 58, 87.
8. Erdő-Horváti 26, 88.
9. Erdőbénye 63.
10. Golop 30, 31.
11. Hogyka 28, 88.
12. Hernád-Németi 80.
13. Kak 46, 47, 73.
14. Király-Helmecz 55, 88.
15. Kenézlő 58, 88.
16. Keresztur 59, 88.
17. Karos 88.
18. Kesznyéten 88.
19. Kis-Dobsza 75, 82.
20. Lelesz-Pólyán 36, 88.
21. Legyes-Bénye 52, 61, 88.
22. Lácza 54.
23. Mád 88.
24. Megyaszó 60, 67.
25. Nagy-Géres 88.
26. Ó-Liszka 56, 78, 79, 88.
27. Szentes 40.
28. Szerencs 48, 88.
29. Szomotor 81, 88.
30. Sára (B.) 51.
31. Tarczal 88.
32. Tárkány 88.
33. Takta-Kenéz 88.
34. Tisza-Lucz 74.
35. Tisza-Ladány 88.
36. T.-Szada 83, 84, 85.
37. Vámos-Ujfalu 64, 65 72.
88.
38. Vis 38, 69, 70, 88.

Jegyzették:

Hézszer Emil főjegyző az 1, 2, 3, 4, 6, 7, 9, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 46, 47, 51, 53, 55, 64, 66, 68, 72, 73, 74, 87. pontokat, a II. sz. bírósági jegyzőkönyvet.

Vitányi Bertalan főjegyző a 15, 48, 56, 62, 69, 70. pontokat.

Ölbey János jegyző a 12, 13, 16, 17, 30, 31, 34, 35, 39, 43, 44, 49, 50, 61, 76, 79. pontokat.

Zitás Bertalan jegyző a 10, 11, 26, 45, 52, 54, 57, 59, 60, 71, 75, 89. pontokat.

Dr. Finkey Ferencz jegyző a 14, 27, 28, 29, 32, 33, 36, 41, 42, 62, 65, 67, 78, 81, 84, 88. pontokat és az I. sz. bírósági jegyzőkönyvet.

Dr. Kovács Gábor jegyző a 37, 38, 40, 58, 80, 82, 83, 85, 86. pontokat és a III. sz. bírósági jegyzőkönyvet.

Páricsy József helyettesített jegyző a rendkívüli közgyűlés jegyzőkönyvét.

